

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การวิเคราะห์ภาพรวมสถานการณ์การเงิน ปีงบประมาณ 2547

โรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิต

An Overview Analysis of financial Status for the fiscal
year 2004 of Thai Psychiatric Hospitals Under Department
of Mental Health

โดย

นายแพทย์อภิชัย

มงคล

นายแพทย์ทวี

ตั้งเสรี

นางสาวกัศรา

เชษฐโชติศักดิ์

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์
ได้รับทุนสนับสนุนทุนการวิจัยจากกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2548

ISBN 974-296-383-5

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การวิเคราะห์ภาพรวมสถานการณ์การเงิน ปีงบประมาณ 2547

โรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิต

An Overview Analysis of financial Status for the fiscal
year 2004 of Thai Psychiatric Hospitals Under Department
of Mental Health

โดย

นายแพทย์อภิชัย

มงคล

นายแพทย์ทวี

ตั้งเสรี

นางสาวภัสรา

เชษฐโชติศักดิ์

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์
ได้รับทุนสนับสนุนทุนการวิจัยจากกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2548

ISBN 974-296-383-5

เลขทะเบียน	20060017
วันที่	17 มี.ค. 2549
เลขเรียกหนังสือ	ว. WX 157
๐ 2420	2548 จ.๒

รายงานการวิจัย การวิเคราะห์ภาพรวมสถานการณ์การเงิน
ปีงบประมาณ 2547 โรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิต

โดย นายแพทย์อภิชัย มงคล
 นายแพทย์ทวี ตั้งเสรี
 นางสาวภัสรา เชษฐโชติศักดิ์

เจ้าของ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์
 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
 สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

พิมพ์ครั้งที่ 1 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2548

จำนวน 100 เล่ม

พิมพ์ที่ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์
 169 ถนนชาติะผดุง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น

ISBN 974-296-383-5

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ภาพรวมสถานการณ์การเงินปีงบประมาณ 2547 โรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิต
An Overview Analysis of financial Status for the fiscal year 2004 of Thai Psychiatric Hospitals
Under Department of Mental Health

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะตรวจสอบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลจิตเวชในสังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 17 แห่ง ในปีงบประมาณ 2547 ซึ่งเป็นปีที่สองที่มีการออกงบการเงินโดยใช้เกณฑ์คงค้าง การศึกษานี้เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยต่อเนื่องจากการศึกษาของภัสรา เศรษฐ์โชติศักดิ์ และคณะ (2546) ซึ่งได้เสนอแบบจำลองการวิเคราะห์งบการเงินตรวจสอบฐานะการเงินของโรงพยาบาลจิตเวชทั้งในภาพรวม ในขนาดที่ต่างกัน ในพื้นที่ที่ต่างกัน และในรายโรงพยาบาล

ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า ฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในปี 2547 ยังมีความมั่นคงอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นเดียวกับปี 2546 สภาพคล่องและประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ยังอยู่ในเกณฑ์ปกติ ภาระหนี้สินยังคงอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาที่พบคือ ความสามารถในการทำกำไรยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ แม้ว่าจะมีกำไรที่เป็นเงินสดก็ตาม ซึ่งสถานการณ์ทำกำไรที่ต่ำนี้รุนแรงกว่าในปี 2546 ซึ่งให้เห็นว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายสูงยังไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา

ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ตั้ง (ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่าในปี 2547 ทั้ง 2 กลุ่มเผชิญกับปัญหาที่เหมือนกันคือ การมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงกว่ารายได้ แต่ถ้าเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานในการบริหารเงินทุนหมุนเวียนแล้ว กลุ่มโรงพยาบาลจากส่วนกลางทำได้ดีกว่า ซึ่งผลการวิเคราะห์ยังคงเหมือนกับในปี 2546

ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง หรือขนาดใหญ่ และน้อยกว่า 500 เตียง หรือขนาดเล็ก) พบว่าในปี 2547 ทั้ง 2 กลุ่มเผชิญกับปัญหาค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงกว่ารายได้ แต่ถ้าเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานแล้วพบว่า กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่เริ่มมีการใช้เงินผิดประเภท ทำให้สภาพคล่อง

ลดลง และการควบคุมค่าใช้จ่ายทำได้ไม่ดีเท่ากลุ่มโรงพยาบาลขนาดเล็ก ซึ่งสภาพดังกล่าวตรงข้ามกับที่พบในปี 2546

สำหรับการวิเคราะห์เป็นรายโรงพยาบาล โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจากความสามารถในการทำกำไรเป็นหลัก (เนื่องจากภาพรวมของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ในการดำเนินงาน ส่วนสภาพคล่อง ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ และภาระหนี้สิน ยังอยู่ในเกณฑ์ปกติ) พบว่า โรงพยาบาลสระแก้วมีความสามารถในการดำเนินงานดีที่สุด

จากผลการศึกษาของปี 2547 คณะผู้วิจัยยังคงยืนยันในข้อเสนอแนะเช่นเดียวกับของปี 2546 คือ ควรมีการตรวจสอบมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชทั่วประเทศ ซึ่งยังอยู่ในระดับสูงและเป็นเรื่องเร่งด่วนสำหรับกรมสุขภาพจิต และเสนอแนะให้มีการจัดทำระบบบัญชีต้นทุนต่อหน่วย (unit cost) โดยกำหนดต้นทุนมาตรฐาน (standard cost) และเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับต้นทุนเกิดจริง (actual cost) จากข้อมูลระบบบัญชีเกณฑ์คงค้าง โดยเฉพาะการวิเคราะห์ต้นทุนค่ารักษาพยาบาล ซึ่งแบ่งเป็นต้นทุนค่าบุคลากร และต้นทุนด้านการดำเนินงานเพื่อช่วยค้นหาคำตอบได้ว่าประสิทธิภาพการควบคุมค่าใช้จ่ายของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพดีอยู่แล้วหรือต้องปรับปรุงที่จุดใด

An Overview Analysis of Financial Status for the Fiscal Year 2004 of Thai Psychiatric Hospitals

Abstract

This study aims to investigate financial status of 17 Psychiatric hospital regulated by Department of Mental Health, Ministry of Public Health. Data are collected from their financial statements in 2003 and 2004, the first two years that the accounting systems of these hospitals are arranged under the accrual basis. This research extends an investigation by following up the study of Chetchotisakd et. al. (2004) that proposed the model examining financial health of Thai Psychiatric hospitals in an overall aspect, a geographical area, a size and an individual hospital.

The results are summarized as follows:

(1) Overall, the hospitals are still good in financial health, after considering liquidity, leverage and asset management. However, most of them are still poor in an operating expense control, this deteriorates their profitability and operating performances. The problem of high operating cost still exists, but is worsen in 2004. Cost reduction measurements have not been obviously implemented.

(2) By comparison, the hospital located in metropolitan area have performed well in working capital management comparing to those located in rural regions. However, both of them are in the same situation of high operating cost.

(3) In the year 2004, it is found that large scale hospitals as well as small scale hospitals are confronting the problem of over-expenses. However, data analysis reveals that the large hospitals, in overall picture, perform less efficient in using funds, cost control than the small hospitals. This is contrary to the results shown in the previous year.

(4) Focusing on the profitability status of each hospital (which mainly reflects the ability in controlling the operating cost), Sa-Kaew hospital is presented as the best performer in this issue.

As the high cost of operation is still the main problem of 17 Thai Psychiatric hospitals in 2004, an investigation of operating unit cost should be urgently implemented. This study also suggested a development of standard cost to compare with actual cost from the current accounting database to summarize the real operating efficiency of these Thai Psychiatric hospitals.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ภาพรวมสถานการณ์การเงิน โรงพยาบาลในสังกัด กรมสุขภาพจิต ได้รับทุนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัยจากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ในปีงบประมาณ 2548 เป็นองค์กรที่มีความสำคัญและเกื้อหนุนเงินทุน ทำให้งานวิจัยนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากบุคลากรหลายฝ่ายได้แก่ ดร.กฤษฎา เสกตระกูล ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาความรู้ ผู้ประกอบวิชาชีพ สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คุณมาลินี เสกตระกูล ธนาคาร SME แห่งประเทศไทย รศ.อนงนุช เทียนทอง และ ดร.กัลปพฤกษ์ ผิวทองงาม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คุณจันทิมา ศศิวงส์รักดี ผู้อำนวยการกองคลัง กรมสุขภาพจิต และคุณวาทีณี ภูมิโชติช่วง หัวหน้าฝ่ายสำนักงบประมาณ ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและให้คำปรึกษาที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการช่วยให้คำแนะนำที่มีคุณค่าในการวิจัย จนทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ทุกประการ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

อภิชัย มงคล

10 พฤศจิกายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ข้อตกลงเบื้องต้น	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	5
หลักการและนโยบายบัญชี	5
ความหมายเกณฑ์คงค้าง	6
ส่วนประกอบรายงานการเงิน	6
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	22
รูปแบบการวิจัย	22
ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือและความเชื่อมั่น	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	24
การเก็บข้อมูล	27
การจัดข้อมูลและแบ่งกลุ่ม	28
ขั้นตอนการวิเคราะห์	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	32
การวิเคราะห์ภาพรวมของโรงพยาบาลจิตเวชทั้ง 17 แห่ง	
ในสังกัดกรมสุขภาพจิต	32
สถานะทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่	45
สถานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชแยกตามขนาด	66
การวิเคราะห์สถานะการเงินของโรงพยาบาลจิตเวชแบบรายตัว	85
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	91

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์ประกอบงบการเงินของโรงพยาบาลของรัฐเปรียบเทียบกับโรงพยาบาลของเอกชน	7
2	โครงสร้างบุคคลของโรงพยาบาลของรัฐ	7
3	โครงสร้างงบแสดงผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลของรัฐ	9
4	โครงสร้างงบกระแสเงินสดของโรงพยาบาลของรัฐ	10
5	อัตราส่วนทางการเงินตามแนวคิดของ Zelman, McCue and Millikan (1998)	12
6	อัตราส่วนทางการเงินที่น่าสนใจเพิ่มเติมจากงานของ McCue and Lynch (1987)	16
7	อัตราส่วนทางการเงิน จากงานของ Gardiner et al (1996)	19
8	อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษา	25
9	การแบ่งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ตั้ง	29
10	การแบ่งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด	30
11	งบแสดงฐานะการเงิน	33
12	งบแสดงผลการดำเนินงาน สำหรับระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2546-2547	35
13	งบกระแสเงินสด สำหรับปี 2547	36
14	อัตราส่วนทางการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	40
15	งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (กทม. และปริมณฑล)	45
16	งบแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (กทม. และ ปริมณฑล)	48
17	งบกระแสเงินสด	49
18	อัตราส่วนทางการเงินกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (กทม. และปริมณฑล)	53
19	งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)	56
20	งบแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)	58
21	งบกระแสเงินสด	60
22	อัตราส่วนทางการเงิน ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)	63
23	งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	งบแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)	69
25	งบกระแสเงินสด	70
26	อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)	73
27	งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (น้อยกว่า 500 เตียง)	76
28	งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (น้อยกว่า 500 เตียง)	78
29	งบกระแสเงินสด กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชที่มีขนาดน้อยกว่า 500 เตียง สำหรับปี 2547	79
30	อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (น้อยกว่า 500 เตียง)	82
31	อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ปี 2547 ของโรงพยาบาลจิตเวชแบบรายตัว	85

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

การปรับปรุงระบบบัญชีของโรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์คงค้าง (Accrual basis) ได้ดำเนินการมาเป็นปีที่ 2 แล้ว ข้อมูลงบการเงินซึ่งมีงบหลักได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อบอกถึงสถานะการเงินอันได้แก่ ฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานขององค์กร โดยผ่านเครื่องมือการวิเคราะห์ทั้งงบการเงิน เช่น การย่อส่วนตามแนวตั้ง (Common-size analysis) การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด (Fund flow analysis) และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial ratio analysis) เป็นต้น นอกจากนี้การนำงบการเงินรายปี ตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไปมาเปรียบเทียบกับกันจะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกิจกรรมต่างๆ ในด้านการลงทุน การจัดหาเงินทุน การสร้างรายได้ และการควบคุมค่าใช้จ่าย และโดยผ่านเครื่องมือการวิเคราะห์ทั้งงบการเงินดังกล่าวข้างต้นสามารถประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานในด้านต่างๆ ขององค์กร เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพคล่องประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ เพื่อสร้างรายได้ ความสามารถในการทำกำไร และ ภาระหนี้สิน เป็นต้น

เนื่องจากงบการเงินของโรงพยาบาลของรัฐมีลักษณะเฉพาะ การวิเคราะห์งบการเงินของหน่วยงานดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเข้าใจโครงสร้างทางการเงินลักษณะการดำเนินงานและข้อมูลสำคัญบางรายการของโรงพยาบาล เช่น จำนวนเตียง จำนวนวันนอนของผู้ป่วยใน จำนวนผู้ป่วยนอก จำนวนบุคลากร เป็นต้น การสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ร่วมกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน จะช่วยทำให้สรุปฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลของรัฐได้อย่างถูกต้อง การศึกษาของ ภัสรา เศรษฐ์โชติศักดิ์ และคณะ (2547) ได้ข้อสรุปว่าในปี 2546 ซึ่งเป็นปีแรกของการจัดทำงบการเงินตามเกณฑ์คงค้าง พบว่า กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีฐานะการเงินอยู่ในเกณฑ์มั่นคงดี แต่ยังมีปัญหาในเรื่องการควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทำให้รายได้สุทธิทางบัญชีอยู่ในระดับต่ำ และได้เสนอแนะให้มีการศึกษาและกำหนดมาตรการควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงานในปีถัดมา (2547)

อย่างไรก็ดีงานวิจัยของ ภัทรา เชมฐ์โชติศักดิ์ และคณะ (2547) ได้จัดทำเสร็จสิ้นและเผยแพร่ผลวิเคราะห์ข้อมูลงบการเงิน ปี 2546 ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช ในเดือนกันยายน 2547 ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายของปีงบประมาณ 2547 การกำหนดมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน ปี 2547 จึงยังไม่เกิดขึ้น จนถึงปัจจุบัน (2548) ข้อมูลงบการเงินตามเกณฑ์คงค้างของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชได้ถูกรวบรวมได้ 2 ปี งบประมาณแล้ว (ปี 2546 และ 2547) ซึ่งสามารถใช้วิเคราะห์ในลักษณะเปรียบเทียบได้ว่าฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในช่วงเวลาดังกล่าวทั้ง 2 ปี มีการเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างไปจากเดิมหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะตรวจสอบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลจิตเวชในสังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 17 แห่ง ในปีงบประมาณ 2547 รวมทั้งเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ 2546 รวมทั้งชี้ปัญหาและให้ข้อเสนอแนะด้านมาตรการต่างๆ ต่อกรมสุขภาพจิตเพื่อนำไปแก้ปัญหาดังกล่าว โดยวัตถุประสงค์ในภาพรวมข้างต้นสรุปเป็นวัตถุประสงค์ย่อยได้ดังนี้

1. เพื่อประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2547 และเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 2546 ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช ในภาพรวม (ทั้ง 17 โรงพยาบาล)
2. เพื่อประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2547 และเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 2546 ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค)
3. เพื่อประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2547 และเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 2546 ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด(ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก)
4. เพื่อประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2547 และเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 2546 ของโรงพยาบาลจิตเวชแบบรายตัว (เดี่ยวเฉพาะแห่ง)
5. เพื่อนำเสนอปัญหาในการดำเนินงานที่พบจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชและนำเสนอข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ข้อตกลงเบื้องต้น

ศึกษาวิจัยเฉพาะเอกสารทางการเงินของปีงบประมาณ 2547

(1 ตุลาคม 2546 – 30 กันยายน 2547)

ประโยชน์ของงานวิจัย

เพื่อให้ผู้บริหารที่กำหนดนโยบายเข้าใจโครงสร้าง ผลการดำเนินงานและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของโรงพยาบาลจิตเวชในสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และผลักดันให้เกิดมาตรการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชเกิดประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์

เกณฑ์คงค้าง หมายถึง หลักเกณฑ์ทางบัญชีที่ใช้รับรู้รายการและเหตุการณ์เมื่อเกิดขึ้นไม่ว่ารายการนั้นจะมีการรับ / จ่ายเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดหรือไม่ก็ตาม

งบแสดงฐานะการเงิน คือ รายงานการเงินที่แสดงฐานะการเงินเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน และสินทรัพย์สุทธิหรือส่วนทุนของหน่วยงาน ณ วันที่จัดทำรายงาน เกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน และสินทรัพย์สุทธิ

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คือ รายงานการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานทางการเงินของหน่วยงาน สำหรับรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เกี่ยวกับโครงสร้างรายได้และค่าใช้จ่าย

งบกระแสเงินสด คือ รายงานการเงินที่แสดงการเคลื่อนไหวของกระแสเงินสดของหน่วยงานในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อประเมินความสามารถของหน่วยงานที่จะได้รับเงินสดหรือรายงานเทียบเท่าเงินสด และความจำเป็นของหน่วยงานในการใช้กระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน กิจกรรมการดำเนินงาน การลงทุนและจัดหาเงิน

งานวิจัยนี้แบ่งโครงสร้างเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 คือ บทนำ

ส่วนที่ 2 คือ การทบทวนวรรณกรรม ซึ่งจะอธิบายสรุปเกี่ยวกับงานวิจัยในอดีตที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

ส่วนที่ 3 อธิบายถึงระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้ในการศึกษา

ส่วนที่ 4 เป็นรายงานผลการศึกษาในเชิงประจักษ์

ส่วนที่ 5 คือ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษานฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต :
การวิเคราะห์ภาพรวมในปี 2546 ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการและนโยบายบัญชี
2. ความหมายเกณฑ์คงค้าง
3. ส่วนประกอบรายงานการเงิน
4. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและนโยบายบัญชี (กองคลัง กรมสุขภาพจิต คู่มือระบบบัญชีส่วนราชการ, 2545 ; 6)

หลักการบัญชี หมายถึง แนวทางปฏิบัติในการรวบรวม จัดบันทึก จำแนก สรุปผลและ
รายงานเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเงินของหน่วยงาน

นโยบายบัญชี หมายถึง มาตรฐานบัญชีเฉพาะเรื่องที่กิจการเลือกใช้ ซึ่งพิจารณาแล้วว่า
เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการบันทึกบัญชีรายการทางบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลในรายงาน
การเงินเพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของหน่วยงาน
โดยถูกต้องตามที่ควรและสอดคล้องกับหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งประกอบด้วย

1. หลักการบัญชีคู่ (Double Entry) หมายถึง การกำหนดวิธีลงบัญชีสำหรับรายการที่เกิดขึ้น โดยจะลงบัญชีสองด้าน คือ เดบิตบัญชีหนึ่ง และเครดิตอีกบัญชีหนึ่ง ด้วยจำนวนเงินที่เท่ากัน
2. หลักการบัญชีแบบเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) หมายถึง การบันทึกบัญชีรายได้และ
ค่าใช้จ่าย เมื่อมีรายได้หรือค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ไม่ว่ารายการนั้นจะมีการรับ / จ่ายเงินสดหรือรายการ
เทียบเท่าเงินสดแล้วหรือไม่ก็ตาม
3. รอบระยะเวลาบัญชี (Accounting Period) ตามรอบปีงบประมาณ คือเริ่มต้นวันที่
1 ตุลาคม สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป กำหนดรอบระยะเวลาบัญชี 1 รอบเท่ากับ 1 ปีงบประมาณ หรือ 12 เดือน

2. ความหมายเกณฑ์คงค้าง

เกณฑ์คงค้าง หมายถึง การรับรู้รายการและเหตุการณ์ทางบัญชี เมื่อเกิดรายการ โดยการบันทึกและแสดงภายใต้หลักการบัญชีที่ประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สิน สินทรัพย์สุทธิหรือส่วนทุน รายได้ ค่าใช้จ่าย

บัญชีแบบเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) คือการบันทึกรับรู้ รายได้ และค่าใช้จ่าย เมื่อมีรายได้หรือค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ไม่ว่ารายการนั้น จะมีการรับ / จ่ายเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดหรือไม่ก็ตาม

การบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง หมายถึง หลักเกณฑ์ทางบัญชีที่ใช้รับรู้รายการและเหตุการณ์เมื่อเกิดขึ้น มิใช่รับรู้เมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด ซึ่งทำให้รายการและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้รับการบันทึกบัญชีและแสดงในงบการเงินภายในงวดที่เกี่ยวข้องกับการเกิดรายการและเหตุการณ์นั้น

3. ส่วนประกอบรายงานการเงิน

หน่วยงานของภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยงานที่เสนอรายงานตามรายชื่อในภาคผนวกท้ายประกาศฉบับนี้ จะต้องจัดทำรายงานการเงิน (มาตรฐานรายงานการเงินสำหรับหน่วยงานภาครัฐ, 2546 ; 8) ซึ่งประกอบด้วย

1. งบแสดงฐานะการเงิน (Statement of Financial Position) คือรายงานการเงินที่แสดงฐานะการเงินเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิหรือส่วนทุนของหน่วยงาน ณ วันที่จัดทำรายงาน ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำไปวิเคราะห์โครงสร้างและความสัมพันธ์ของสินทรัพย์ หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิหรือส่วนทุน เพื่อประเมินฐานะการเงินของหน่วยงาน ณ ขณะใดขณะหนึ่ง

2. งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน (Statement of Financial Performance) คือ รายงานการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานทางการเงินของหน่วยงานสำหรับรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างของรายได้และค่าใช้จ่ายที่ใช้ไปในการผลิตผลผลิตของหน่วยงานในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี

3. งบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement) คือ รายงานการเงินที่แสดงการเคลื่อนไหวของกระแสเงินสดของหน่วยงานในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำไปวิเคราะห์ เพื่อประเมินความสามารถของหน่วยงานที่จะได้รับเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด

และความจำเป็นของหน่วยงานในการใช้กระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมดำเนินงานกิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน

4. หมายเหตุประกอบงบการเงิน (Notes to The Financial Statements) คือ ส่วนหนึ่งของ งบการเงิน ซึ่งจะแสดงข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดทำงบการเงิน นโยบายการบัญชีที่ใช้ปฏิบัติกับ รายการบัญชีที่สำคัญ การเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด และการให้ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงิน แต่เป็นข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้งบการเงินแสดงโดยถูกต้องตามที่ควร หมายเหตุประกอบงบการเงินอาจแสดงในลักษณะเป็นข้อความเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์ รายละเอียดของจำนวนเงินที่แสดงในงบการเงิน รวมทั้งข้อมูลเพิ่มเติมที่จำเป็นนอกเหนือจากที่ แสดงในงบการเงิน โดยให้หน่วยงานใช้ดุลยพินิจเกี่ยวกับความมีนัยสำคัญในการเปิดเผยราย ละเอียดประกอบด้วย

4. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงบการเงินของโรงพยาบาลของรัฐ

งบการเงินของโรงพยาบาลของรัฐ มีลักษณะขององค์ประกอบขั้นพื้นฐาน เช่น เดียวกับงบการเงินของโรงพยาบาลของเอกชน แต่อาจมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไปบ้าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบงบการเงินของโรงพยาบาลของรัฐเปรียบเทียบกับโรงพยาบาลของเอกชน

โรงพยาบาลเอกชน	โรงพยาบาลของรัฐ
งบดุล (Balance Sheet)	งบดุล (Balance Sheet)
งบกำไรขาดทุน (Income Statement)	งบแสดงผลการดำเนินงาน (Statement of Operations)
งบกำไรสะสม (Statement of Changes in owner's equity)	งบแสดงการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์สุทธิ (Statement of Changers in Net Assets)
งบกระแสเงินสด (Statement of Cash Flows)	งบกระแสเงินสด (Statement of Cash Flows)

ที่มา : Zelman et al, 1998 ; 16

แม้ว่าชื่อที่เรียกงบการเงินต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีความแตกต่างกัน แต่การถูกสร้างขึ้นมา ยังคงเป็นไปตามหลักการบัญชีที่เหมือนกัน ความแตกต่างที่สำคัญอยู่ที่กิจการ เช่น โรงพยาบาลของรัฐ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์การทำกำไร ดังนั้น แม้ว่าจะมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย ก็จะไม่เรียกว่ากำไร แต่จะเรียกสถานะนี้ว่า มีผลการดำเนินงานที่รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย สำหรับในการศึกษานี้ จะดัดแปลงแสดงการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์สุทธิออกไป เนื่องจากไม่ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน

4.1.1 งบดุล เป็นงบแสดงฐานะการเงินของโรงพยาบาล ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ปกติแล้วมักเป็นวันสิ้นงวดบัญชีขององค์กร เช่น 30 กันยายน (วันสิ้นปีงบประมาณ) ฐานะการเงินในที่นี้แสดงไว้ด้วยมูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สิน และสินทรัพย์สุทธิ (หรือทุนของกิจการ) ถ้าวิเคราะห์ลึกลงไปเราอาจกล่าวได้ว่า งบดุลอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นทรัพยากรที่โรงพยาบาลได้จัดหามาระหว่างดำเนินกิจการ (ซึ่งหมายถึงสินทรัพย์ต่าง ๆ) อีกส่วนหนึ่ง แสดงถึงแหล่งของเงินทุนที่ใช้จัดหาทรัพยากรนั้น (หมายถึงการกู้ยืม หรือ หนี้สินและส่วนของทุนหรืองบประมาณที่ทางภาครัฐ ให้มาบวกกับ รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม)

โครงสร้างของงบดุลของโรงพยาบาลของรัฐ มีลักษณะสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างงบดุลของโรงพยาบาลของรัฐ

สินทรัพย์	หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ
สินทรัพย์หมุนเวียน	หนี้สินหมุนเวียน
สินทรัพย์ถาวร	หนี้สินไม่หมุนเวียน
	ทุน
	รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

ที่มา : พัฒนารูปแบบสำหรับงานวิจัยนี้

4.1.2 งบแสดงผลการดำเนินงาน เป็นงบแสดงถึงผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลนั้นในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น 1 ปี รายการในงบนี้ จะประกอบไปด้วย รายได้ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งสรุปเป็นโครงสร้าง ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 โครงสร้างงบแสดงผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลของรัฐ

	♦ รายได้จากการดำเนินงาน
	□ รายได้จากเงินงบประมาณ
	□ รายได้ค่ารักษาพยาบาล
	□ รายได้เงินบริจาค
หัก	♦ ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (1)
	□ ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร
	□ ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
	♦ รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (1)
หัก	♦ ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (2)
	□ หนี้สงสัยจะสูญ
	□ ค่าเสื่อมราคา
	□ ค่าใช้จ่ายอื่น
	♦ รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (2)
บวก	♦ รายได้อื่น
	♦ รายได้สูง (ต่ำ) กว่า ค่าใช้จ่ายสะสม

ที่มา : พัฒนขึ้นสำหรับงานวิจัยนี้

4.1.3 งบกระแสเงินสด เป็นงบที่แสดงว่าในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา โรงพยาบาลจัดหาเงินทุน มาจากที่ใดและใช้เงินทุนไปในเรื่องใดบ้าง ทั้งนี้จะมีการจำแนกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินทุนเหล่านี้ ออกเป็น 3 ด้าน คือ กระแสเงินสดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

การลงทุนและการจัดหาเงินทุน โดยกระแสเงินสดเหล่านี้จะมีลักษณะเข้าหรือออกก็ได้ · โครงสร้างของงบกระแสเงินสดแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 โครงสร้างงบกระแสเงินสดของโรงพยาบาลของรัฐ

งบกระแสเงินสด	
	2544
1. กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	
กำไรสุทธิ	
บวก ค่าเสื่อมราคา	
บวก รายการสินทรัพย์หมุนเวียน (ยกเว้นเงินสด) ที่เปลี่ยนแปลงลดลง	
บวก รายการหนี้สินหมุนเวียนที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น	
หัก	รายการสินทรัพย์หมุนเวียน (ยกเว้นเงินสด) ที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น
หัก	รายการหนี้สินหมุนเวียนที่เปลี่ยนแปลงลดลง
	กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน
2. กระแสเงินสดจากการลงทุน	
บวก รายการสินทรัพย์ถาวรหรือสินทรัพย์อื่นลดลง	
หัก	รายการสินทรัพย์ถาวรหรือสินทรัพย์อื่นเพิ่มขึ้น
	กระแสเงินสดสุทธิจากการลงทุน
3. กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	
บวก รายการหนี้สินระยะยาวเพิ่ม, ทุนจดทะเบียนเพิ่ม	
หัก	รายการหนี้สินระยะยาวลดลง
หัก	เงินปันผลจ่าย
	กระแสเงินสดสุทธิจากการจัดหาเงินทุน
(1) + (2) + (3) เงินสดที่เพิ่มขึ้น (หรือลดลง) ประจำงวด	
บวก เงินสดคงเหลือต้นงวด	
บวก เงินสดคงเหลือปลายงวด	

ที่มา : พัฒนาขึ้นสำหรับงานวิจัยนี้

4.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน คือ การอธิบายถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ โดยการรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้อธิบายจากงบการเงินของกิจการ และใช้เครื่องมือและเทคนิคเพิ่มเติมในการจัดการกับข้อมูลดังกล่าว เพื่ออธิบายสถานะการเงินของกิจการในด้านต่าง ๆ เป็นการเฉพาะ และในลักษณะที่เชื่อมโยงผลกระทบที่มีต่อกัน

กฤษฎา เสกตระกูล (2545 ; 12) เสนอแนะว่า เครื่องมือในการวิเคราะห์งบการเงินประกอบไปด้วย

1) การย่อส่วนตามแนวดิ่ง (Common – Size Analysis) ซึ่งเป็นการแปลค่าตัวเลขของรายการต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์ ของรายการสำคัญในงบการเงิน เช่น รายการต่าง ๆ ในงบดุลเป็นเปอร์เซ็นต์ของสินทรัพย์รวม และรายการต่าง ๆ ในงบแสดงผลการดำเนินงานเป็นเปอร์เซ็นต์ของรายได้จากการดำเนินงาน เป็นต้น ประโยชน์ของการใช้ Common – Size คือ ช่วยให้เห็นโครงสร้างทางการเงิน ทั้งในด้านฐานะและผลการดำเนินงานขององค์กรได้เป็นอย่างดี

2) การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) เป็นการวิเคราะห์ตามแนวนอน วัตถุประสงค์เพื่อทำให้เห็นการเจริญเติบโต อัตราการเพิ่มหรืออัตราการลดลงของรายการที่เราสนใจ วิธีการคำนวณอาจดูการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีต่อปี หรือใช้ปีใดปีหนึ่ง เป็นฐานแล้วดูว่าปีอื่นๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เมื่อเทียบกับปีฐาน

3) การวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของเงินทุน (Fund Flow Analysis) คือ การนำงบกระแสเงินสดมาอ่านและวิเคราะห์ เพื่อดูว่าในปีหนึ่ง ๆ องค์กรจัดหาเงินทุนมาจากที่ใด และใช้ไปในที่ใดบ้าง เท่าใด การวิเคราะห์เช่นนี้จะทำให้เข้าใจพฤติกรรมการได้มาและใช้ไปของเงินทุน พฤติกรรมเหล่านี้มีความสำคัญ เพราะจะส่งผลต่อฐานะการเงินของกิจการได้ต่อไป

4) การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis) เป็นการนำรายการทางบัญชีมาหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน ในลักษณะอัตราส่วน อัตราส่วนทางการเงินสามารถคำนวณได้ในหลาย ๆ ลักษณะ และจะมีความแตกต่างกันบ้างตามอุตสาหกรรม แต่โดยทั่วไป เมื่ออ่านอัตราส่วนทางการเงินแล้ว ควรจะตอบภาพรวมในหัวข้อต่อไปนี้ได้

- หัวข้อเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ
- หัวข้อเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของกิจการ เพื่อก่อให้เกิดรายได้
- หัวข้อเกี่ยวกับภาระหนี้สินและความเสี่ยงทางการเงินของกิจการ
- หัวข้อเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรของกิจการ

4.3 อัตราส่วนทางการเงินสำหรับโรงพยาบาลของรัฐ

แม้ว่าเทคนิคในการวิเคราะห์งบการเงินที่ได้อธิบายไปในหัวข้อ 4.2 จะใช้ได้ทั่วไปกับทุกอุตสาหกรรม แต่ในกรณีกิจการโรงพยาบาลของรัฐ มีตำราและงานวิจัยหลายชิ้นที่ได้นำเสนอเอาไว้ สรุปได้ดังนี้

งานของ Zelman et al (1998 ; 109) ได้นำเสนอว่า อัตราส่วนทางการเงินสำหรับโรงพยาบาลของรัฐ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 5 อัตราส่วนทางการเงินตามแนวคิดของ Zelman, McCue and Millikan (1998)

ชื่ออัตราส่วน	สูตรการคำนวณ
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (higuidity Ratios)	
Current Ratio	$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
Quick Ratio	$\frac{\text{เงินสด+หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด+ลูกหนี้สุทธิ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
Acid Test Ratio	$\frac{\text{เงินสด+หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
Days in Accounts Receivable	$\frac{\text{ลูกหนี้สุทธิ}}{\text{รายได้จากการรักษาพยาบาล} / 365}$
Days Cash on Hand	$\frac{\text{เงินสด+หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด}}{(\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} - \text{ค่าเสื่อมราคา}) / 365}$
Average payment period	$\frac{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}{(\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมด} - \text{ค่าเสื่อมราคา}) / 365}$

ตารางที่ 5 อัตราส่วนทางการเงินตามแนวคิดของ Zelman, McCue and Millikan (1998) (ต่อ)

ชื่ออัตราส่วน	สูตรการคำนวณ
2. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) Operating Margin Nonoperating Ratio Return on Total Assets Return on Net Assets	$\frac{\text{รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน}}{\text{รายได้ทั้งหมดจากการดำเนินงาน}}$ $\frac{\text{รายได้อื่น}}{\text{รายได้ทั้งหมดจากการดำเนินงาน}}$ $\frac{\text{รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$ $\frac{\text{รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์สุทธิ}}$
3. อัตราส่วนความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (Activity Ratios) Total Assets Turnover Ratio Fixed Assets Turnover Ratio Age of plant Ratio	$\frac{\text{รายได้ทั้งหมด}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$ $\frac{\text{รายได้ทั้งหมด}}{\text{สินทรัพย์ถาวร}}$ $\frac{\text{ค่าเสื่อมราคาสะสม}}{\text{ค่าเสื่อมราคา}}$

ตารางที่ 5 อัตราส่วนทางการเงินตามแนวคิดของ Zelman, McCue and Millikan (1998) (ต่อ)

ชื่ออัตราส่วน	สูตรการคำนวณ
4. อัตราส่วนภาระหนี้สิน (Capital Structure Ratios)	
Long-term Debt To Net Assets	$\frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{สินทรัพย์สุทธิ}}$
Net Assets to Total Assets	$\frac{\text{สินทรัพย์สุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$
Times Interest Earned Ratio	$\frac{\text{รายได้สุทธิ} + \text{ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$
Debt Service Coverage Ratio	$\frac{\text{รายได้สุทธิ} + \text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{ค่าเสื่อมราคา}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย} + \text{เงินต้นจ่ายคืน}}$

ที่มา : Zelman et al (1998 ; 109)

แม้ว่างานของ Zelman et al (1998) จะแสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนทางการเงินที่ควรจะถูกใช้เป็นมาตรฐานสำหรับโรงพยาบาลที่ไม่มุ่งแสวงหากำไรสูงสุด (Not-for-profit Hospitals) เช่น โรงพยาบาลของรัฐก็ตาม แต่ก็ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ ที่พยายามนำเสนออัตราส่วนทางการเงินที่จะใช้ในการประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลของรัฐด้วยเช่นกัน

งานของ Sherman (1986) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผล : การดำเนินงานระหว่างโรงพยาบาลของรัฐ และโรงพยาบาลของเอกชนในสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อมูลงบการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงิน ในช่วงปี 1982 และปี 1983 Sherman (1986) ใช้งบแสดงผลการดำเนินงาน (Statement of Operation) เป็นหลักในการทดสอบ โดยรวมงบนี้ของโรงพยาบาลแต่ละประเภทเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดอัตราส่วนเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งอัตราส่วนที่น่าสนใจ ได้แก่

- จำนวนวันของคนไข้ต่อปี (Number of patient days of care)

- ต้นทุนของการรักษาพยาบาลต่อจำนวนวันของคนไข้ (Cost of care per patient day) โดยที่ต้นทุนนี้ นำมาจากค่าใช้จ่ายดำเนินงานก่อนตัดดอกเบี้ยจ่ายและค่าเสื่อมราคา (Operating expenses before interest and depreciation หรือ DEBID)
- รายได้สุทธิจากการดำเนินงานต่อจำนวนวันของคนไข้ (Income per patient day)
- รายได้ค่ารักษาพยาบาลสุทธิต่อวัน (Net patient revenue / day)

Sherman (1986) ตั้งสมมติฐานในการทดสอบไว้ว่า โรงพยาบาลเอกชน จะมีผลการดำเนินงานในด้านกำไร โดยเฉลี่ยดีกว่า โรงพยาบาลของรัฐ เพราะอาจกำหนดราคาได้สูงกว่า แต่ในส่วน of ต้นทุน (Health Care Costs) Sherman (1986) ตั้งเป็นคำถามในการทดสอบไว้ด้วยว่า จะอยู่ในระดับที่สูงหรือต่ำกว่าโรงพยาบาลของรัฐ เพราะผลการศึกษาในข้อนี้ จะช่วยตอบคำถามได้ว่า กำไรที่มากกว่าของโรงพยาบาลเอกชนเกิดขึ้นจากผลของราคา หรือผลของประสิทธิภาพการควบคุมต้นทุน หรือทั้งสองประการ คำถามประการที่สามที่ Sherman ตั้งไว้ คือ อยากทราบว่าคุณภาพของบริการ (Quality Health Care) ของโรงพยาบาลเอกชนมีระดับที่ต่ำกว่าของโรงพยาบาลของรัฐหรือไม่ โดยมีข้อสมมติพื้นฐานว่าโรงพยาบาลเอกชนอาจสนใจเรื่องผลกำไรมากเกินไป ผลการศึกษาของ Sherman (1986) พบว่าต่างจากสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ กล่าวคือ ไม่พบว่าโรงพยาบาลของเอกชนมีกำไรสูงกว่าโรงพยาบาลของรัฐ ดังนั้น จึงปฏิเสธคำถามแรกที่ได้ตั้งไว้ในการศึกษา และแม้ว่าระดับของรายได้ (Net Patient Revenue) ของโรงพยาบาลเอกชนจะสูงกว่าโรงพยาบาลของรัฐ แต่เมื่อพิจารณาต้นทุนในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงกรณีความรุนแรงของโรค (A Severe Case Mix) พบว่า กรณีของโรงพยาบาลของรัฐ มีระดับที่สูงกว่า ทำให้รายได้สุทธิจากการดำเนินงานมีระดับที่ต่ำกว่า คำตอบข้างต้นนี้จึงหักล้างคำถามอีก 2 ข้อ ที่ Sherman (1986) ได้ตั้งขึ้น

งานของ McCue and Lynch (1987) ตรวจสอบและเปรียบเทียบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลขนาดเล็กทั้งของเอกชน ของศาสนจักรและของรัฐ ทั้งในลักษณะแบบโรงเดี่ยวและแบบเครือข่ายในสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี ค.ศ. 1984 McCue and Lynch (1987) ใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial ratio analysis) เป็นเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญ ในการตรวจสอบความเข้มแข็งทางการเงินของโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดังที่อธิบายข้างต้น กลุ่มของอัตราส่วนทางการเงินที่งานวิจัยนี้ที่น่าสนใจ ยังคงแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ด้านการวัดสภาพคล่อง (Liquidity) โครงสร้างเงินทุนและความเสี่ยงทางการเงิน (Capital structure หรือ leverage) ประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ (Activity) และความสามารถในการทำกำไร (Profitability) เช่นเดียว

กับที่ระบุในตำราการบริหารการเงินของโรงพยาบาลโดยทั่วไป (ดู Zelman et al,1988) อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ในที่นี้จะได้แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมแตกต่างจากงานของนักวิจัยอื่น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6 อัตราส่วนทางการเงินที่น่าสนใจเพิ่มเติมจากงานของ McCue and Lynch (1987)

ชื่ออัตราส่วน	สูตรการคำนวณ
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เพิ่มเติม) ไม่มีเพิ่มเติม	ไม่มีเพิ่มเติม
อัตราส่วนโครงสร้างเงินทุน และความเสี่ยงของการเงิน (เพิ่มเติม) Equity financing ratio	$\frac{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$
Cash flow to total debt	$\frac{\text{รายได้สุทธิ} + \text{ค่าเสื่อมราคา}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน} + \text{หนี้สินระยะยาว}}$
Long-term debt to net fixed assets	$\frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}}$
อัตราส่วนประสิทธิภาพการบริหาร สินทรัพย์ Current asset turnover	$\frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}$
อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร Reducible	$\frac{\text{ส่วนลดและค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยอนาถา}}{\text{รายได้จากการรักษาพยาบาล}}$
Markup	$\frac{\text{รายได้สุทธิจากการรักษาพยาบาล} + \text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน}}$

ที่มา : McCue and Lynch (1987 ; 173-174)

McCue and Lynch (1987) ได้อัตราส่วนทางการเงินใน 4 กลุ่มนี้ทั้งหมด จำนวนรวม 20 อัตราส่วน ประกอบไปด้วยอัตราส่วนในกลุ่มสภาพคล่อง 6 อัตราส่วน กลุ่มโครงสร้างเงินทุนและความเสี่ยงทางการเงิน 5 อัตราส่วน กลุ่มประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ 3 อัตราส่วน และกลุ่มความสามารถในการทำกำไร 6 อัตราส่วน

ผลการศึกษา พบว่า อัตราส่วนทางการเงินของโรงพยาบาลเอกชนแบบเครือข่ายและแบบโรงเดียวไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการประหยัดจากขนาด (economies of scale) ที่หวังว่าจะเกิดขึ้นจากโรงพยาบาลแบบเครือข่ายไม่ได้เกิดขึ้นจริง

นอกจากนี้ ยังพบว่า ในภาพรวมโรงพยาบาลเอกชน (ทั้งแบบเครือข่ายและแบบโรงเดียว) มีฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แย่กว่าโรงพยาบาลของรัฐและของศาสนจักรที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไร ซึ่งมีสาเหตุมาจาก 2 ด้าน คือ

- 1) การขาดการควบคุมค่าใช้จ่าย ทำให้มีผลกำไรที่ต่ำกว่า
- 2) การรวมกิจการในลักษณะแบบเครือข่ายของโรงพยาบาลเอกชนไม่เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายจริงในทางปฏิบัติ

ผลการศึกษายังพบด้วยว่า โรงพยาบาลของศาสนจักร มีผลการดำเนินงานและฐานะการเงินดีที่สุด ทั้งในด้านสภาพคล่อง การบริหารสินทรัพย์ การทำกำไร และภาระหนี้สิน

การศึกษาของ Glandon, Counte, Holloman and Kowalczyk (1987) มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาว่าควรมีดัชนีชี้วัดอะไรบ้าง ที่ใช้วัดฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกลุ่มอุตสาหกรรมโรงพยาบาลของรัฐซึ่งไม่แสวงหากำไร โดยการทบทวนวรรณกรรม จากการศึกษาในอดีต Glandon et al (1987) ได้สรุปว่ามีดัชนีชี้วัด 2 กลุ่ม ที่น่าสนใจ คือ ดัชนีวัดความเข้มแข็งทางการเงิน (Viability index หรือ VI) และดัชนีวัดความยืดหยุ่นทางการเงิน (Financial flexibility index หรือ FFI)

สำหรับดัชนีวัดความเข้มแข็งทางการเงิน (VI) Glandon et al (1987) สรุปว่าสามารถแยกย่อยออกได้อีก 3 ดัชนี ได้แก่

VI 1 ซึ่งพัฒนามาจากงานของ Caruana (1978) โดยมีสูตรดังนี้

$$VI\ 1 = \left(\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \right) \times \left(\frac{\text{ค่าใช้จ่ายรวม}}{\text{รายได้รวม}} \right) \times \left(\frac{1}{\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน}} \right)$$

อัตราส่วนนี้มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ โครงสร้างของเงินทุนว่ามีหนี้สินมากน้อยเพียงใด ซึ่งสะท้อนถึงการจัดหาเงินทุน ส่วนที่ 2 คือ โครงสร้างค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับรายได้ ซึ่งสะท้อนถึงผลการดำเนินงาน ส่วนที่ 3 คือ ความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้น

ถ้าองค์ประกอบ 3 ส่วน นี้มีค่ามาก เช่น ก่อหนี้มาก ค่าใช้จ่ายสูง ภาระหนี้สินหมุนเวียนสูง ก็จะทำให้ VI 1 มีค่าสูงและสะท้อนว่าโรงพยาบาลแห่งนี้มีความเข้มแข็งทางการเงินน้อย

VI 2 พัฒนามาจากงานของ Cleverley and Nilsen (1980) โดยมีสูตร ดังนี้

$$VI\ 2 = \left(\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \right) \times \left(\frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}{\text{รายได้ดำเนินงาน}} \right)$$

อธิบายได้ในลักษณะเดียวกันกับ VI 1 คือ ถ้าค่าดัชนี VI 2 มีค่าสูง ก็แสดงว่าความเข้มแข็งทางการเงินมีระดับลดลง

VI 3 พัฒนามาจากงานของ Choi, Allison and Munson (1985) โดยมีสูตร ดังนี้

$$VI\ 3 = \left(\frac{\text{รายได้สุทธิก่อนหักค่าใช้จ่าย}}{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}} \right)$$

ดัชนี VI 3 นี้ จะตรงกันข้ามกับ VI 1 และ VI 2 กล่าวคือ ยิ่งค่า VI 3 มีค่ามาก จะแสดงว่าความเข้มแข็งทางการเงินมีระดับที่สูงขึ้น

ส่วนดัชนีวัดความยืดหยุ่นทางการเงิน (FFI) เป็นการวัดความสามารถของโรงพยาบาลที่จะจัดหาเงินทุนตามที่ต้องการ ภายใต้การคาดการณ์หรือไม่ได้คาดการณ์เอาไว้ก็ตาม FFI พัฒนามาจากงานของ Cleverley (1984) หลักการของ FFI คือ การกำหนดอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงว่าโรงพยาบาลจัดหาเงินทุนได้สะดวกเพียงใด และใช้เงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด โดยกำหนดกลุ่มของอัตราส่วน ได้ดังนี้

อัตราส่วนการจัดหาเงินทุน เช่น

$$\begin{aligned} \text{Operating Margin} &= \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{รายได้}} \\ \text{Nonoperating Income} &= \frac{\text{รายได้อื่น}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \end{aligned}$$

อัตราส่วนวัดการใช้ไปของเงินทุน เช่น

Cash Cycle = (จำนวนวันหมุนเวียนของลูกหนี้และสินค้าคงเหลือ – จำนวนวันหมุนเวียนของเจ้าหนี้การค้า)

Debt principal = กำไรที่เป็นตัวเงิน
หนี้สินรวม

การศึกษาของ Gardiner, Oswald and Jahera (1996) มีวัตถุประสงค์จะศึกษาแบบจำลอง Discriminant analysis เพื่ออธิบายการล้มเหลวของโรงพยาบาลในสหรัฐอเมริกา หลังการเข้าร่วมโครงการ Prospective Payment System (PPS) โดยเก็บข้อมูลจากโรงพยาบาล 500 แห่ง ในช่วงเวลา ปี ค.ศ. 1986 – 1989 แบบจำลองของ Gardiner et al (1996) มีตัวแปรทั้งที่เป็นตัวแปรการเงินและตัวแปรอื่น สำหรับตัวแปรทางการเงิน มีกลุ่มของอัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาล โดยเฉพาะ ซึ่งถูกนำเสนอด้วย ดังนี้

ตารางที่ 7 อัตราส่วนทางการเงิน จากงานของ Gardiner et al (1996)

ชื่ออัตราส่วน	สูตร
สภาพคล่อง	
ระยะเวลาชำระหนี้เฉลี่ย (Average payment period)	หนี้สินหมุนเวียน / [(ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน - ค่าเสื่อมราคา)/365]
กระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (Cash flow to total debt)	100 (รายได้สุทธิ + ค่าเสื่อมราคา) / หนี้สินรวม
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio)	สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้สินหมุนเวียน
ความสามารถในการทำกำไร	
อัตราเงินทุนดำเนินงาน (Equity financing)	100 (ส่วนของผู้ถือหุ้น) / สินทรัพย์รวม
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating margin)	100 (กำไรจากการดำเนินงาน) / รายได้จากการดำเนินงาน
กำไรต่อการรักษาหนึ่งครั้ง (Profit per discharge)	รายได้สุทธิ / จำนวนครั้งที่รักษา

ตารางที่ 7 อัตราส่วนทางการเงิน จากงานของ Gardiner et al (1996) (ต่อ)

ชื่ออัตราส่วน	สูตร
อัตรากำไรต่อสินทรัพย์รวม (Return on total assets)	100 (รายได้สุทธิ) / สินทรัพย์รวม
อัตรากำไรรวม (Total margin)	100 (รายได้สุทธิ) / รายได้รวม
รายได้การรักษาพยาบาลต่อเตียง (Total patient revenue per hospital bed)	รายได้การรักษาพยาบาล / จำนวนเตียง
รายได้การรักษาพยาบาลต่อจำนวนวันคนไข้ (Total patient revenue per patient day)	รายได้การรักษาพยาบาล / จำนวนวันคนไข้
ภาระหนี้สิน	
หนี้ระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Long term debt to equity)	100 (หนี้ระยะยาว) / ส่วนของผู้ถือหุ้น
หนี้ระยะยาวต่อเตียง (Long term debt per bed)	หนี้ระยะยาว / จำนวนเตียง
ประสิทธิภาพการบริหารงาน	
ค่าใช้จ่ายผู้ป่วยในต่อคน (Cost per discharge)	ค่าใช้จ่ายผู้ป่วยใน / จำนวนผู้ป่วยใน
อัตราหมุนสินทรัพย์หมุนเวียน (Current asset turnover)	รายได้จากการดำเนินงาน / สินทรัพย์หมุนเวียน
อัตราหมุนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed asset turnover)	รายได้จากการดำเนินงาน / สินทรัพย์ถาวร
จำนวนบุคลากรต่อเตียงที่ให้บริการ (Full-time equivalent employees : FTEs per occupied bed)	จำนวนบุคลากร / จำนวนเตียงที่ให้บริการ
สินทรัพย์ถาวรสุทธิต่อเตียง (Net fixed assets per hospital bed)	สินทรัพย์ถาวรสุทธิ / จำนวนเตียง

ตารางที่ 7 อัตราส่วนทางการเงิน จากงานของ Gardiner et al (1996) (ต่อ)

ชื่ออัตราส่วน	สูตร
อัตราหมุนของสินทรัพย์รวม (Total asset turnover)	รายได้จากการดำเนินงาน / สินทรัพย์รวม
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อเตียง (Total Operating expense per hospital bed)	ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน / จำนวนเตียง
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อจำนวนวันคนไข้	ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน / จำนวนวันคนไข้

ที่มา : Gardiner et al (1996), p. 449

ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินตามที่ Gardiner et al (1996) เสนอด้งแสดงไว้ ในตารางที่ 7 ข้างต้น สามารถใช้เป็นแนวทางในเชิงลึกขึ้น สำหรับวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของโรงพยาบาล ซึ่งจะได้มีการเชื่อมโยงและหาข้อสรุป เมื่อพิจารณาร่วมกับงานวิจัยอื่น ๆ ในอดีตต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของโรงพยาบาล จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่จะใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์และแบ่งอัตราส่วนทางการเงินออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มสภาพคล่อง (Liquidity) กลุ่มความสามารถในการทำกำไร (Profitability) กลุ่มประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ (Activity) และกลุ่มภาระหนี้สิน (Leverage) อย่างไรก็ตามรายละเอียดต่าง ๆ ของอัตราส่วนทางการเงินรายตัวในแต่ละกลุ่ม ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ซึ่งเป็นช่องว่างให้งานวิจัยชิ้นนี้ ทำการสังเคราะห์เพื่อประมวลภาพว่า ควรใช้อัตราส่วนทางการเงินอะไรบ้าง เพื่อวิเคราะห์สถานะการเงินของโรงพยาบาล ซึ่งงานวิจัยในลักษณะดังกล่าวนี้ ยังไม่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน และโดยตรงในวงการสาธารณสุขของไทย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research designs)

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เป็นการศึกษาย้อนหลัง (Retrospective Study) และเป็นการศึกษาจากเอกสาร รายงานการเงิน (รายงานบัญชีเกณฑ์คงค้าง) ที่ประกอบด้วย งบการเงิน รายงานการรับจ่ายเงิน รายได้-ค่าใช้จ่าย งบทดลอง หมายเหตุประกอบงบ รายงานเงินประจำงวด และงบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงการดำเนินงาน งบกระแสเงินสด รายงาน รายได้แผ่นดิน

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้อมูลรายงานการเงินประจำเดือนกันยายน 2547 ของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย รายงานการเงินของ 17 หน่วยงาน

1. โรงพยาบาลศรีธัญญา
2. โรงพยาบาลสวนสราญรมย์
3. สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา
4. โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์
5. โรงพยาบาลสวนปรุง
6. สถาบันราชานุกูล
7. สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์
8. โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์
9. โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์
10. โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชนครินทร์
11. โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ราชนครินทร์
12. โรงพยาบาลอุพผาสาทไวกโยปถัมภ์
13. โรงพยาบาลจิตเวชนครพนมราชนครินทร์
14. โรงพยาบาลจิตเวชเลยราชนครินทร์

15. โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์
16. สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์
17. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

เครื่องมือและความเชื่อมั่น (Tool and content Validity)

ประกอบด้วยแบบเก็บข้อมูล จำนวน 9 ชุด ที่ผู้วิจัยและผู้จัดทำรายงานของฝ่ายการเงินของโรงพยาบาลกองคลังกรมสุขภาพจิต ได้จัดทำขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีตรวจสอบ 2 ท่าน คือ ดร. กัลปพฤกษ์ ผิวทองงามและ รศ.อนงค์นุช เทียนทอง อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และนางสาววาทีณี ภูมิโชติช่วง นักวิชาการเงินและบัญชี 8 ว กรมสุขภาพจิต ได้ตรวจสอบแบบเก็บข้อมูล จากนั้นนำไปทดลองเก็บและนำมาปรับปรุงแก้ไขภาษา แล้วนำไปเก็บใหม่ในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามที่ต้องการ เมื่องานวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ให้ ดร.กัลปพฤกษ์ ผิวทองงาม และ รศ.อนงค์นุช เทียนทอง ตรวจสอบเนื้อหาในการวิจัย นำมาแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting data)

ระยะที่ 1

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บข้อมูลในรายงานการเงิน (งบการเงิน) ของหน่วยงานที่สังกัดกรมสุขภาพจิตจำนวน 17 หน่วยงาน ในการรายงานของวันที่ 30 กันยายน 2547 โดยมีการติดตามทวงถามในหน่วยงานที่ไม่ส่งรายงาน รายงานไม่ทัน หรือรายงานผิดพลาด โดยทางโทรศัพท์ โทรสาร และซักถามในรายงานที่แตกต่างจากหน่วยงานอื่นซักซ้อมจนเข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน จึงรวบรวมข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูลที่ประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สิน สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน รายได้ ค่าใช้จ่ายและกระแสเงินสด

ระยะที่ 2

มีการประชุมและบรรยายเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ร่วมวิจัย 5 คน จำนวน 2 ชั่วโมง เพื่อปรับฐานความรู้ แนวคิดให้เป็นไปในทางเดียวกัน

ระยะที่ 3

นำงบแสดงฐานะทางการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงินมาทำการวิเคราะห์ คำนวณ เพื่อหาคำมาตรฐานทั้งหมด

พร้อมกับเปรียบเทียบ 2 ครั้ง รวมทั้งให้ผู้มีประสบการณ์ในการรายงานการเงิน จำนวน 2 ราย ให้ข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจน และข้อเสนอแนะต่างๆ ตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหา ก่อนเขียนรายงานการวิจัย

ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 4 เดือน คือ เดือนมีนาคม – มิถุนายน 2548

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Data)

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สถานะการเงิน การดำเนินงานการวิเคราะห์ข้อมูลงบการเงินของโรงพยาบาลจิตเวชที่ได้รวบรวมมาทุกแห่ง จะใช้เครื่องมือต่างๆ ในการวิเคราะห์งบการเงิน (Tools for Financial Statement Analysis) ซึ่งได้แก่ การย่อส่วนตามแนวดิ่ง (Common-Sigh Analysis) การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของเงินทุน (Fund Flow Analysis) และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis) โดยใช้ข้อมูลทางบัญชี ในปี พ.ศ. 2547 การนำเสนอผลสรุปการศึกษาในงานวิจัยนี้ จะมีลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยจะเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทั้งในลักษณะภาพรวมของโรงพยาบาลทั้งหมดของกรมสุขภาพจิต และเปรียบเทียบกับโรงพยาบาลของกรมสุขภาพจิตในขนาดต่างๆ และตามพื้นที่ต่างๆ

สถิติที่ใช้ (Statistic) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย อัตราส่วนของ Zelman et al.(1998)

สรุปได้ว่า ระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัยนี้ เริ่มต้นจากการนำเสนออัตราส่วนทางการเงินที่จะใช้ในการศึกษานี้ การเก็บข้อมูล การแบ่งกลุ่ม การจัดข้อมูล ขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้ กำหนดอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วิเคราะห์สถานะทางการเงินของโรงพยาบาลเอาไว้ 4 กลุ่มหลัก ตามรายงานของ Zelman et al (1998) แต่ได้มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมอัตราส่วนทางการเงินรายตัว โดยอ้างอิงมาจากการวิจัยในอดีตที่ได้สรุปไว้ในหัวข้อที่ 2 และคำนึงถึงลักษณะข้อมูลโรงพยาบาลของรัฐ ในสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งใช้เป็นหลักในงานวิจัยนี้

ตารางที่ 8 อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษา

ชื่ออัตราส่วน	อักษรย่อ	สูตรคำนวณ	งานวิจัยอ้างอิง
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity)			
1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)	CRR	$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$	Zelman et al (1998)
1.2 จำนวนวันหมุนเวียนของลูกหนี้ (Days in Accounts Receivable)	DAR	$\frac{\text{ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลสุทธิ}}{\text{รายได้จากการรักษาพยาบาล/365}}$	Zelman et al (1998)
1.3 จำนวนวันหมุนเวียนของเงินสดคงเหลือในมือ (Days Cash on Hand)	DCH	$\frac{\text{เงินสดเงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง}}{\text{(ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน-ค่าเสื่อมราคา)/365}}$	Zelman et al (1998)
1.4 จำนวนวันชำระหนี้สินหมุนเวียนโดยเฉลี่ย (Average Payment Period)	APP	$\frac{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}{\text{(ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน-ค่าเสื่อมราคา)/365}}$	Gardiner et al (1996)
2. อัตราส่วนประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ (Activity)			
2.1 อัตราการหมุนของสินทรัพย์รวม (Total Assets Turnover)	TAT	$\frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	Zelman et al (1998)
2.2 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover)	FAT	$\frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์สุทธิ}}$	Zelman et al (1998)
2.3 อัตราการหมุนของสินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets Turnover)	CAT	$\frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}$	Mc cue and Lynch (1987)
2.4 สินทรัพย์ถาวรสุทธิต่อเตียง (Net Fixed Assets per Bed)	FAB	$\frac{\text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}}{\text{จำนวนเตียง}}$	Gardiner et al (1996)
2.5 จำนวนบุคลากรต่อเตียง (Employees per Bed)	EPB	$\frac{\text{จำนวนบุคลากรเต็มเวลา}}{\text{จำนวนเตียง}}$	Gardiner et al (1996)
2.6 จำนวนคนไข้ต่อบุคลากร (Patients per Employee)	PPE	$\frac{\text{จำนวนคนไข้ OPD+จำนวนคนไข้ IPD}}{\text{จำนวนบุคลากร}}$	ภัสรา เชนฐาโชติศักดิ์ และคณะ (2547)

ตารางที่ 8 (ต่อ) อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษา

ชื่ออัตราส่วน	อักษรย่อ	สูตรคำนวณ	งานวิจัยอ้างอิง
3. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร (Profitability)			
3.1 รายได้การรักษาพยาบาลรวมต่อวัน (Total Patient Revenue per Day)	PRD	$\frac{\text{รายได้การรักษาพยาบาลรวม}}{365}$	Sherman (1986)
3.2 ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรต่อวัน (Total Personnel expenses per Day)	PED	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายบุคลากร}}{365}$	พัฒนาขึ้นเพื่อการศึกษา
3.3 ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานรวมต่อวัน (Total Operating Expenses per Day)	OED	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร)}}{365}$	พัฒนาขึ้นเพื่อการศึกษา
3.4 รายได้การรักษาพยาบาลต่อบุคลากร (Total Patient Revenue per Employee)	PRE	$\frac{\text{รายได้การรักษาพยาบาลรวม}}{\text{จำนวนบุคลากร}}$	พัฒนาขึ้นเพื่อการศึกษา
3.5 ค่าใช้จ่ายต่อบุคลากรต่อคน (Total Personnel Expenses per Employee)	PEE	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายต่อบุคลากร}}{\text{จำนวนบุคลากร}}$	ภัสรา เชมภูโชติศักดิ์ และคณะ (2547)
3.6 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อคน (Total Operating Expenses per Employee)	OEE	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}{\text{จำนวนบุคลากร}}$	ภัสรา เชมภูโชติศักดิ์ และคณะ (2547)
3.7 อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin)	OPM	$\frac{\text{รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน}}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$	Gardiner et al (1987)
3.8 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)	NPM	$\frac{\text{รายได้สุทธิ}}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$	Zelman et al (1998)
3.9 อัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets)	ROA	$\frac{\text{รายได้สุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	Zelman et al (1998)
3.10 อัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิ (Return on Net Assets)	RON	$\frac{\text{รายได้สุทธิ}}{\text{สินทรัพย์สุทธิ}}$	Zelman et al

ตารางที่ 8 (ต่อ) อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษา

ชื่ออัตราส่วน	อักษรย่อ	สูตรคำนวณ	งานวิจัยอ้างอิง
3.11 ดัชนีวัดความเข้มแข็งทางการเงิน (Viability Index)	VI	$\left(\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \right) \times \left(\frac{\text{ค่าใช้จ่ายรวม}}{\text{รายได้รวม}} \right) \times \left(\frac{1}{\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน}} \right)$	Glandon et al (1987)
4. อัตราส่วนภาระหนี้สิน (Leverage)			
4.1 หนี้สินรวมต่อทรัพย์สินรวม (Total Debt to Total Assets)	DTA	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	พัฒนาขึ้นเพื่อ การศึกษานี้
4.2 หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์สุทธิ (Total Debt to Net Assets)	DTN	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์สุทธิ}}$	พัฒนาขึ้นเพื่อ การศึกษานี้
4.3 หนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์ สุทธิ (Long Term Debt to Net Assets)	LTD	$\frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{สินทรัพย์สุทธิ}}$	Zelman et al (1998)
4.4 รายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินต่อ หนี้สินรวม (Cash Flow to Total Debt)	CTD	$\frac{\text{รายได้สุทธิ} + \text{ค่าเสื่อมราคา}}{\text{หนี้สินรวม}}$	Mc Cue and Lynch (1987) และ Gardiner et al (1996)

ที่มา : พัฒนาขึ้นเพื่อการศึกษา

การเก็บข้อมูล

ข้อมูลงบการเงินที่จะใช้ในการศึกษานี้ รวบรวมมาจากงบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) สิ้นสุด ณ วันที่ 30 กันยายน 2547 งบแสดงผลการดำเนินงาน (งบกำไรขาดทุน) และงบกระแสเงินสด สำหรับงวด 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2546 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2547 ของโรงพยาบาลจิตเวชสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน 17 แห่งทั่วประเทศ ข้อมูลงบการเงินที่เก็บมาได้แต่ละโรงพยาบาล จะถูกนำมาคำนวณอัตราส่วนทางการเงินตามที่ระบุไว้ในข้อ 3.1 ข้างต้น

การจัดข้อมูลและแบ่งกลุ่ม

ข้อมูลงบการเงินของแต่ละโรงพยาบาลจิตเวชจะถูกนำมารวม (Consolidate) เข้าด้วยกัน และจัดกลุ่มตามประเด็นที่สนใจจะพิจารณา ในการศึกษานี้จะนำงบการเงินของทั้ง 17 โรงพยาบาลมารวมเข้าด้วยกัน ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลทางการเงินของทั้งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชและจะทำการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปว่าฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช มีสภาพอย่างไร

นอกจากนี้ ในการศึกษา ยังได้พิจารณาปัจจัยเรื่อง ที่ตั้ง และขนาดที่ต่างกันของโรงพยาบาลว่าจะมีผลต่อความแตกต่างของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานหรือไม่ โดยประเด็นเรื่องที่ตั้งจะพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างโรงพยาบาลจากส่วนกลาง (ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล) กับโรงพยาบาลในเขตภูมิภาค (การศึกษานี้ไม่สามารถพิจารณาเป็นรายภาคได้ เนื่องจากแต่ละภาคมีจำนวนโรงพยาบาลน้อยเกินไป) ส่วนในด้านขนาด จะพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างโรงพยาบาลขนาดใหญ่ (มากกว่า 500 เตียงขึ้นไป) และโรงพยาบาลขนาดเล็ก (น้อยกว่า 500 เตียง) การใช้ขนาด 500 เตียง เป็นจุดกำหนดในการแบ่งกลุ่ม เป็นการกำหนดเกณฑ์ขึ้นตามความเหมาะสม (Ad hoc approach) เพื่อให้มีจำนวนตัวอย่างเพียงพอและเหมาะสม การจัดข้อมูลและแบ่งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ตั้งและตามขนาด สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 9 การแบ่งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ตั้ง

โรงพยาบาลจิตเวชในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล	จังหวัด	โรงพยาบาลจิตเวช ในเขตภูมิภาค	จังหวัด
1. สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา	กรุงเทพฯ	1. รพ.พระศรีมหาโพธิ์	อุบลราชธานี
2. รพ.ศรีธัญญา	นนทบุรี	2. รพ. สวนสราญรมย์	สุราษฎร์ธานี
3. รพ.ยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	สมุทรปราการ	3. รพ.สวนปรุง	เชียงใหม่
4. สถาบันราชานุกูล	กรุงเทพฯ	4. รพ.จิตเวชนครราชสีมาฯ	นครราชสีมา
5. สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์	นครปฐม	5. รพ.จิตเวชขอนแก่นฯ	ขอนแก่น
6. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น ราชนครินทร์	กรุงเทพฯ	6. รพ.จิตเวชนครพนมฯ	นครพนม
		7. สถาบันพัฒนาการเด็กฯ	เชียงใหม่
		8. รพ.จิตเวชนครสวรรค์ฯ	นครสวรรค์
		9. รพ.จิตเวชเลยฯ	เลย
		10. รพ.จิตเวชสระแก้วฯ	สระแก้ว
		11. รพ.จิตเวชสงขลาฯ	สงขลา
ข้อมูลประกอบอื่นๆ (ปี 2547)			
	กรุงเทพฯ	ภูมิภาค	รวม
จำนวนเตียง	4,262	4,442	8,704
จำนวนบุคลากร	2,911	3,378	6,289
จำนวนคนไข้ OPD	331,075	572,538	903,613
จำนวนคนไข้ IPD	43,405	56,021	99,426

ที่มา : รายงานประจำปี กรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2546

ตารางที่ 10 การแบ่งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด

โรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่	จำนวนเตียง	โรงพยาบาลจิตเวชขนาดเล็ก	จำนวนเตียง
1. รพ.ศรีธัญญา	2,280	1. รพ. จิตเวชขอนแก่นแก่นๆ	382
2. รพ.สวนสราญรมย์	1,300	2. สถาบันกัลยาณ์ฯ	330
3. สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา	892	3. รพ.จิตเวชสงขลาฯ	300
4. รพ.พระศรีมหาโพธิ์	750	4. รพ. จิตเวชนครราชสีมาฯ	300
5. รพ.สวนปรุง	700	5. รพ.จิตเวชนครสวรรค์ฯ	300
6. สถาบันราชานุกูล	610	6. รพ.ยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150
		7. รพ. จิตเวชนครพนม	120
		8. รพ.จิตเวชเลยฯ	120
		9. รพ.จิตเวชสระแก้ว	120
		10. สถาบันพัฒนาการเด็กฯ	60
		11. สถาบันสุขภาพจิตเด็ก และวัยรุ่น	-
ข้อมูลประกอบอื่นๆ (ปี 2547)			
	น้อยกว่า 500 เตียง	500 เตียงขึ้นไป	รวม
จำนวนเตียง	2,172	6,532	8,704
จำนวนบุคลากร	2,078	4,211	6,289
จำนวนคนไข้ OPD	449,614	453,999	903,613
จำนวนคนไข้ IPD	28,459	70,967	99,426

ที่มา : รายงานประจำปี กรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2546

ขั้นตอนการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ถูกจัดกลุ่มแล้วทั้ง 3 รูปแบบ คือ ข้อมูลรวมทุกโรงพยาบาล ข้อมูลตามพื้นที่ตั้งและข้อมูลตามขนาด จะถูกนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงิน ทั้งข้อมูลจำนวนเงินจริงและสัดส่วน (Common-Size) เพื่อประเมินถึงโครงสร้างการจัดหาเงินทุนและใช้เงินทุน
2. วิเคราะห์งบแสดงผลการดำเนินงาน ทั้งข้อมูลจำนวนเงินจริง และสัดส่วน (Common-Size) เพื่อประเมินถึงความสามารถในการสร้างรายได้ การควบคุมค่าใช้จ่าย
3. วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เพื่อประเมินผลสถานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลในด้านต่างๆ เช่น ด้านสภาพคล่อง ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไร และภาระหนี้สิน
4. การสรุปผลสถานะทางการเงินของแต่ละกลุ่มและการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์จะเป็นไปในเชิงพรรณนา (Descriptive) โดยอาศัยเครื่องมือการวิเคราะห์งบการเงิน (Fichniques of Financial Statement Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในหัวข้อนี้จะอธิบายถึงผลการศึกษาการวิเคราะห์สถานะการเงินของโรงพยาบาล ในสังกัด กรมสุขภาพจิต จำนวน 17 แห่ง โดยในขั้นต้นจะสรุปถึงภาพรวมของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในภาพรวมของโรงพยาบาลทั้ง 17 แห่ง ซึ่งเกิดจากการรวมงบการเงิน ของโรงพยาบาล จิตเวช 17 แห่ง (Consolidation of financial statements) ข้อมูลที่ได้จากภาพรวมนี้ ถือเป็นตัวแทน ของข้อมูลทางการเงินของ โรงพยาบาลเฉพาะทางประเภท บำบัดรักษาทางจิตเวช (financial data of psychiatric hospital sector) หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โดยใช้ปัจจัยด้านขนาด (Size) และพื้นที่ (Geographic) เพื่อหาข้อสรุปว่า ปัจจัยทั้ง 2 ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อสถานะการเงินของ โรงพยาบาล จิตเวช หรือไม่ และในท้ายที่สุดจะได้มีการสรุปจุดเด่นทางการเงินของ โรงพยาบาล จิตเวชแต่ละแห่งเพื่อชี้ให้เห็นว่าโรงพยาบาลแห่งใดที่มีความโดดเด่นทางการเงินในด้านต่างๆ เพื่อ เป็นประโยชน์ในการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่อไป

4.1 การวิเคราะห์ภาพรวมของโรงพยาบาลจิตเวชทั้ง 17 แห่ง ในสังกัด กรมสุขภาพจิต

4.1.1 ข้อมูลทางการเงิน

จากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประจำปีงบประมาณ 2546 และ 2547 สรุปข้อมูลงบการเงิน ซึ่งได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงาน และ งบกระแสเงินสด ของโรงพยาบาลจิตเวช 17 แห่ง ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 (ต่อ) งบแสดงฐานะการเงิน

ส่วนราชการ โรงพยาบาลในกรมสุขภาพจิต งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546 – 2547

สินทรัพย์หมุนเวียน	2546	2547	2546	2547
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ				
หนี้สิน				
หนี้สินหมุนเวียน				
เจ้าหนี้ระยะสั้น	38.64	54.50	1.46	2.10
ค่าใช้จ่ายและใบสำคัญค้างจ่าย	18.62	14.27	0.71	0.55
เงินรับฝากและเงินประกัน	13.35	13.34	0.51	0.51
เงินมัดจำค่ารักษาพยาบาล	1.22	1.42	0.05	0.05
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	0.00	2.62	0.00	0.10
รวมหนี้สินหมุนเวียน	71.84	86.13	2.72	3.32
หนี้สินระยะยาว				
เงินทดรองรายการรับจากคลัง	10.12	10.31	0.38	0.40
รายได้จากการรับบริจาคหรือการรับรู้	1.53	3.52	0.06	0.14
รวมหนี้สินระยะยาว	11.65	13.83	0.44	0.53
รวมหนี้สิน	83.49	99.97	3.16	3.86
สินทรัพย์สุทธิ				
ทุน	2,573.69	2,583.13	97.50	99.69
รายได้สูง /(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	-17.58	-92.05	-0.67	-3.55
รวมสินทรัพย์สุทธิ	2,556.11	2,491.08	96.84	96.14
รวมหนี้สินและทุน	2,639.60	2,591.05	100.00	100.00

ตารางที่ 12 งบแสดงผลการดำเนินงาน สำหรับระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน

2546-2547

ส่วนราชการ โรงพยาบาลในกรมสุขภาพจิต

รายได้จากการดำเนินงาน	2546	2547	2546	2547
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบบุคลากร)	1,034.10	921.75	44.01	38.82
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบดำเนินงาน)	483.82	440.43	20.59	18.55
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่น)	6.74	155.45	0.29	6.55
รายได้จากการรักษาพยาบาล	820.73	853.13	34.93	35.93
รายได้จากการช่วยเหลือและบริจาค	4.16	3.69	0.18	0.16
รายได้จากการดำเนินงาน	2,349.55	2,374.46	100.00	100.00
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (1)				
ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	1,092.18	1,225.49	46.48	51.61
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน + คชจ. สงเคราะห์	1,057.80	1,025.15	45.02	43.17
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (1)	2,149.98	2,250.64	91.51	94.79
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (1)	199.57	123.82	8.49	5.21
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (2)				
หนี้สงสัยจะสูญ	17.89	17.17	0.76	0.72
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	246.77	142.97	10.50	6.02
ค่าใช้จ่ายอื่น	33.48	73.57	1.43	3.10
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (2)	298.15	233.71	12.69	9.84
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (2)	-98.58	-109.89	-4.20	-4.63
รายได้อื่น				
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบลงทุน)	75.59	16.63	3.22	0.70
รายได้จากเงินงบประมาณ (อื่นๆ)	0.00	0.41	0.00	0.02
รายได้อื่น	19.35	13.60	0.82	0.57
รวมรายได้อื่น	94.93	30.64	4.04	1.29
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (3)	-3.65	-79.25	-0.16	-3.34

ตารางที่ 13 งบกระแสเงินสด สำหรับปี 2547

ส่วนราชการ โรงพยาบาลในกรมสุขภาพจิต

งบกระแสเงินสด* สำหรับปี 2547

<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	หน่วย : ล้านบาท
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน	(79.25)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	142.97
รายการปรับปรุง**	9.65
เงินทดรองราชการลด	3.81
ลูกหนี้การค้าเพิ่ม	(52.77)
ลูกหนี้อื่นลด	2.52
สินค้าคงเหลือเพิ่ม	(5.32)
วัสดุคงเหลือลด	7.93
รายได้ค้างรับเพิ่ม	(1.34)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นลด	3.05
เจ้าหนี้ระยะสั้นเพิ่ม	15.86
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายลด	(4.35)
หนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่ม	2.70
รวมกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	45.46
<u>กระแสเงินสดจากการลงทุน</u>	
สินทรัพย์ถาวรเพิ่ม	(109.17)
รวมกระแสเงินสดจากการลงทุน	(109.17)
<u>กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน</u>	
หนี้สินระยะยาวเพิ่ม	2.19
ทุนเพิ่ม	9.45
รวมกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	11.64
กระแสเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(52.07)
บวก เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคงคลังต้นงวด	410.33
เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังปลายงวด	358.26

หมายเหตุ * งบกระแสเงินสดนี้คำนวณขึ้นจาก คณะผู้วิจัย โดยการรวมงบดุล และงบกำไรขาดทุน ของ 17 โรงพยาบาล ของปี 2546 และ 2547 และหาส่วนแตกต่างของงบดุล 2 ปี และรายการที่เกี่ยวข้องในงบกำไรขาดทุน เพื่อคำนวณงบกระแสเงินสดตามวิธีการซึ่งใช้กันทั่วไป

** รายการปรับปรุง เป็น รายการปรับเพื่อให้เงินสดที่เปลี่ยนแปลงมีความถูกต้อง โดยอาจเป็นบวก (ทำให้เงินสดเพิ่ม) หรือ เป็นลบ (ทำให้เงินสดลด) ก็ได้

4.1.2 โครงสร้างทางการเงิน

สินทรัพย์ กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีสินทรัพย์รวม ณ วันที่ 30 กันยายน 2547 เท่ากับ 2,591.05 ล้านบาท สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ถาวร ซึ่งมีสัดส่วน 73.83% ของสินทรัพย์รวม โดยมีรายการสำคัญได้แก่ อาคารสิ่งปลูกสร้างและครุภัณฑ์ ส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนมีสัดส่วน 26.17% โดยมีรายการสำคัญ ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากคลัง ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล และวัสดุ คงเหลือ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2546 ซึ่งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช มีสินทรัพย์รวม 2,639.60 ล้านบาท จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมแล้ว ในปี 2547 สินทรัพย์รวมลดลงประมาณ 48 ล้านบาท ซึ่งเกิดจากการลดลงของสินทรัพย์หมุนเวียน 10 ล้านบาท การลดลงของสินทรัพย์ถาวรสุทธิ 38 ล้านบาท (ในความเป็นจริง มีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเพิ่มประมาณ 109 ล้านบาท แต่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเสื่อมราคาสูงถึง 147 ล้านบาท ทำให้สินทรัพย์ถาวรสุทธิลดลง) สินทรัพย์รวมที่ลดลงในปี 2547 มูลค่า 48 ล้านบาท นี้ คิดเป็นอัตราการเติบโตที่ลดลง 1.82% เมื่อเทียบกับปี 2546 สะท้อนให้เห็นว่าในภาพรวมแล้วในปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชไม่มีการขยายตัวของการลงทุนในสินทรัพย์ และต้องใช้สินทรัพย์ในขนาดใกล้เคียงเดิมในการให้บริการคนไข้ แสวงหารายได้ สร้างกำไร ถ้าสามารถทำได้ดีกว่าเดิมในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ ก็จะเป็นเครื่องชี้ว่าประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีสภาพที่ดีขึ้น

หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ ในปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีสัดส่วนของหนี้สิน 3.86% (99.97 ล้านบาท) เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การจัดหาเงินทุนมาลงทุนในสินทรัพย์ มาจากเงินงบประมาณของทางราชการเป็นหลัก จะเห็นได้จากสัดส่วนของทุนในสินทรัพย์สุทธิ มีสัดส่วน 99.69% (2,583.13 ล้านบาท) ของสินทรัพย์รวม โครงสร้างดังกล่าวนี้ยังคงคล้ายกับในปี 2546 อย่างไรก็ตามก็มีข้อสังเกตว่า รายได้สุทธิสะสมของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชติดลบมากขึ้น จาก -17.58 ล้านบาท เป็น -92.05 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่า ผลประกอบการโดยรวมยังคงมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้

4.1.3 ผลการดำเนินงาน

จากตารางที่ 2 สรุปได้ ว่า กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีรายได้จากการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ 2547 เท่ากับ 2,374.46 ล้านบาท โดยมีโครงสร้างของรายได้ที่สำคัญมาจากงบประมาณ 64% และ จากรายได้ค่ารักษาพยาบาลประมาณ 35% โดยโครงสร้างดังกล่าวนี้ยังคงคล้ายกับในปี 2546 ซึ่งมีรายได้รวมเท่ากับ 2,349.55 ล้านบาท หรือเมื่อเปรียบเทียบแล้วในปี 2547 รายได้รวมเพิ่มขึ้นประมาณ 25 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเติบโต 1.06% ซึ่งถือว่าไม่มากนัก และเมื่อพิจารณาประกอบกับการที่สินทรัพย์รวมไม่มีการขยายตัว ความสามารถในการหารายได้ใน ปี 2547 นี้ เมื่อเทียบกับปี 2546 จึงอยู่ในระดับที่พอๆ กัน และถือว่าเป็นปกติ

อย่างไรก็ตามในปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานค่อนข้างสูง คิดเป็น 104.63% เมื่อเทียบกับรายได้จากการดำเนินงาน ซึ่งลักษณะนี้เป็นมาตั้งแต่ ปี 2546 โดยมีสัดส่วน 104.20% ในปี 2547 นี้ ค่าใช้จ่ายที่ยังคงอยู่ในระดับสูงได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ซึ่งเพิ่มจาก 1,092 ล้านบาท ในปี 2546 เป็น 1,225 ล้านบาท ในปี 2547 หรือเพิ่มขึ้น 133 ล้านบาท ทั้งๆ ที่เมื่อตรวจสอบจำนวนบุคลากรโดยรวมแล้วในปี 2547 มีจำนวนลดลงเหลือ 6,289 คน จาก 6,602 คน หรือลดลง 313 คน ซึ่งถ้านำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพิ่มเติมพบว่า

	ปี 2546	ปี 2547
รายได้รวม (ล้านบาท)	2,349.55	2,374.46
อัตราการเติบโต	-	+ 1.06%
รายได้ค่ารักษาพยาบาล (ล้านบาท)	820.73	853.13
อัตราการเติบโต	-	+ 3.95%
ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร (ล้านบาท)	1,092.18	1,225.49
อัตราการเติบโต	-	+ 12.21%
จำนวนบุคลากร (คน)	6,602	6,289
รายได้รวมต่อบุคลากร (ล้านบาท)	0.36	0.38
รายได้ค่ารักษาพยาบาลต่อบุคลากร (ล้านบาท)	0.12	0.14
ค่าใช้จ่ายบุคลากรต่อคน (ล้านบาท)	0.17	0.19

จากข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าในด้านของอัตราการเติบโตค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร มีอัตราการเติบโตเร็วกว่าอัตราการเติบโตของรายได้ แม้ว่ารายได้ต่อบุคลากรจะเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงถึงกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชไม่ได้มีปัญหาการบริหารประสิทธิภาพของข้าราชการในสังกัดในการสร้างรายได้แต่ก็แสดงให้เห็นด้วยว่าไม่มีการควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในปี 2547 ยังคงอยู่ในระดับสูงต่อไป

ในภาพรวมแล้ว ปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช มีผลขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงาน 79.25 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณ -3.34% เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้รวม แต่ถ้าพิจารณาในด้านกำไรที่เป็นเงินสด โดยบวกค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายเงินจริงออกไปแล้ว จะมีกำไรเงินสดประมาณ 63.72 ล้านบาท หรือคิดเป็น 2.68% ของรายได้รวม

4.1.4 การเคลื่อนไหวของเงินทุน

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ในกิจกรรมการดำเนินงาน (ระยะสั้น) กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน เท่ากับ 63.78 ล้านบาท โดยมีรายการสำคัญ คือ ลูกหนี้การค้าที่เพิ่มขึ้นในขณะที่สามารถจัดหาเงินทุนในการดำเนินงาน (ยังไม่รวมกำไรที่เป็นเงินสด) ได้ 35.87 ล้านบาท โดยมีรายการที่สำคัญ ได้แก่ เจ้าหนี้ระยะสั้นที่เพิ่มขึ้น

ถ้าหักล้างเงินทุนที่ได้มาในระยะสั้น 35.87 ล้านบาท กับ ความต้องการเงินทุน 63.78 ล้านบาท ส่วนที่ขาดไป $= 35.87 - 63.78 = -27.91$ ล้านบาท สามารถนำมาจากกำไรสุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสด (คือ รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน บวกค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย) ซึ่งมียอด 73.37 ล้านบาท ทำให้กำไรสุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสดคงเหลือ 45.46 ล้านบาท $(73.37 - 27.91)$ สามารถนำไปใช้ในด้านอื่นๆ ได้

ในการใช้ไปของเงินทุนในกิจกรรมการลงทุน กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้น 109.17 ล้านบาท แต่จัดหาเงินทุนมาจากหนี้ระยะยาวและงบประมาณ (ทุน) ได้รวม 11.64 ล้านบาทและนำมาจาก กำไรสุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสดอีก 45.46 ล้านบาท ขาดอีก 52.07 ล้านบาทซึ่งไปดึงจากเงินสดในมือ ทำให้ บัญชีเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังลดลงจากปีก่อน

โดยรวมแล้ว กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีผลการดำเนินงานที่ขาดทุน ทำให้ขาดแหล่งเงินทุนภายในมาใช้ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร และต้องไปดึงเงินสดในมือ มาใช้ซึ่งถ้าคงเป็นเช่นนี้ต่อไป อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องได้ในอนาคต

4.1.5 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จะใช้วิเคราะห์สภาพคล่อง ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไร และภาระหนี้สิน แสดงได้ดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 14 อัตราส่วนทางการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

อัตราส่วนทางการเงิน	รวมทั้งหมด	
	2546	2547
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง		
1.1 CRR	9.58	7.87
1.2 DAR (วัน)	59.47	79.79
1.3 DCH (วัน)	68.04	55.85
1.4 APP (วัน)	11.91	13.43
2. อัตราส่วนประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์		
2.1 TAT (เท่า)	0.89	0.92
2.2 FAT (เท่า)	1.20	1.24
2.5 CAT (เท่า)	3.42	3.50
2.4 FAB (บาท/เตียง)	224,230	219,800
2.5 EPB (จำนวนบุคลากร/เตียง)	0.76	0.72
2.6 PPE (จำนวนคนไข้/บุคลากร)	144.41	159.49
3. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร		
3.1 PRD (บาท/วัน)	2,248,575	2,337,342
3.2 PED (บาท/วัน)	2,992,274	3,357,507
3.3 OED (บาท/วัน)	6,707,178	6,806,438
3.4 PRE (บาท/บุคลากร)	124,315	135,654
3.5 PEE (บาท/บุคลากร)	165,432	194,862
3.6 OEE (บาท/บุคลากร)	370,815	395,031
3.7 OPM (%)	-4.20	-4.63
3.8 NPM (%)	-0.16	-3.34

ตารางที่ 14 (ต่อ) อัตราส่วนทางการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

อัตราส่วนทางการเงิน	รวมทั้งหมด	
	2546	2547
3.9 ROA (%)	-0.14	-3.06
3.10 RON (%)	-0.14	-3.18
3.11 VI (%)	0.33	0.51
4. อัตราส่วนภาระหนี้สิน		
4.1 DTA (%)	3.16	3.86
4.2 DTN (%)	3.27	4.01
4.3 LTD (%)	0.46	0.56
4.4 CTD (%)	291.22	63.74
ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง		
จำนวนเตียง	8,704	8,704
จำนวนบุคลากร	6,602	6,289
จำนวนคนไข้ OPD	853,253	903,613
จำนวนคนไข้ IPD	100,142	99,426

สภาพคล่อง

กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนอยู่สูงกว่าหนี้สินหมุนเวียนอยู่มาก พิจารณาจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน CRR (Current ratio) อยู่ในระดับ 9.58 และ 7.87 ในปี 2546 และ 2547 ตามลำดับ ซึ่งให้หายังคงมีความสามารถในการชำระหนี้ อยู่ในเกณฑ์สูง อย่างไรก็ดี โดยเปรียบเทียบสภาพคล่องในปี 2547 ลดลง เนื่องจากสินทรัพย์หมุนเวียนลดลง (จากการลดลงของบัญชีเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลัง) ในขณะที่หนี้สินหมุนเวียนมีระดับสูงขึ้น การลดลงของสภาพคล่องนี้สืบเนื่องมาจากการขาดทุนจากการดำเนินงาน ทำให้ขาดแคลนเงินทุนภายใน และต้องนำเงินสดในมือมาใช้ ซึ่งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชจะต้องติดตามประเด็นนี้ว่าในปีต่อไป ได้มีการแก้ไข หรือไม่ เพราะอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องโดยรวมได้

ในประเด็นอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพคล่อง จำนวนวันหมุนเวียนของลูกหนี้ (DAR) เพิ่มขึ้น จาก 59.47 วัน ในปี 2546 เป็น 79.79 วัน สะท้อนถึงความคล่องตัวในการเก็บเงินจากลูกหนี้เข้าสู่โรงพยาบาลมีประสิทธิภาพลดลง เพราะรายได้มีการขยายตัวไม่มากนัก แต่ใช้เวลาเก็บ

หนี้เพิ่มถึงประมาณ 20 วัน แม้ว่ากลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชจะจ่ายชำระหนี้สินหมุนเวียน โดยใช้เวลา นานขึ้น โดยมีจำนวนวันชำระหนี้สินหมุนเวียน (APP) จาก 11.91 วัน เป็น 13.43 วัน แต่ก็ไม่มี นัยสำคัญมากนักเมื่อเทียบกับผลด้านลบจาก DAR ที่อธิบายข้างต้น ผลดังกล่าวกระทบต่อจำนวน วันหมุนเวียนของเงินสดคงเหลือในมือ (DCH) จาก 68.04 วัน ในปี 2546 เป็น 55.85 วัน ในปี 2547

สรุปได้ว่า สภาพคล่องโดยรวมของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในปี 2547 ยังคงอยู่ใน เกณฑ์ดีไม่มีปัญหาในเรื่องความสามารถจ่ายชำระหนี้ระยะสั้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2546 สภาพคล่องมีระดับลดลง

ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์

ในปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม สินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์หมุนเวียนในการสร้างให้เกิดรายได้เท่ากับ 0.92 เท่ากับ 1.24 และ เท่า กับ 3.50 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับใกล้เคียงกับของปี 2546 (0.89 เท่า 1.20 เท่า และ 3.42 เท่า ตาม ลำดับ) นอกจากนี้ในปี 2547 มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรต่อเตียงเท่ากับ 219,800 บาท และมีจำนวน บุคลากรต่อเตียง เฉลี่ยเท่ากับ 0.72 คนต่อเตียง และโดยเฉลี่ยแล้วบุคลากร 1 คน จะดูแลคนไข้ (ทั้ง OPD และ IPD) 159.49 คน ซึ่งมีระดับใกล้เคียงกับในปี 2546

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์โดยรวมของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช ในปี 2547 ยังคงอยู่ในเกณฑ์ปกติ อย่างไรก็ดี เนื่องจากไม่ค่อยมีการขยายตัวโดยลงทุนในสินทรัพย์ แล้ว กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชควรจะเร่งรื้อให้เกิดประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดรายได้ อย่างเต็มที่ เพราะจะมีโอกาสในการสร้างให้เกิดกำไร แก้ปัญหาสภาพค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงที่เป็น อยู่ในปัจจุบัน

ความสามารถในการทำกำไร

ในด้านการทำกำไร ซึ่งพิจารณาทั้งจากการหารายได้และ การควบคุมค่าใช้จ่าย สำหรับปี 2547 ในด้านการหารายได้รักษาพยาบาลต่อวัน (PRD) กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชทำได้ 2,337,342 บาท/วัน ซึ่งสูงขึ้น 3.95% เมื่อเทียบกับปี 2546 ซึ่งทำรายได้รักษายาพยาบาลต่อปี เท่ากับ 2,248,575 บาท/วัน อย่างไรก็ตามกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงมาก โดยมี ค่าใช้จ่ายต่อวัน (OED) เท่ากับ 6,806,438 บาทในปี 2547 ซึ่งเพิ่มจาก 6,707,178 บาท ในปี 2546

ประมาณ 1.48% แม้ว่ารายได้ค่ารักษาพยาบาลต่อวันจะมีอัตราการเติบโตเร็วกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน แต่จำนวนเงินของค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงกว่ารายได้ค่ารักษาพยาบาลมาก ซึ่งกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชอาศัการชดเชยค่าใช้จ่ายส่วนเกินจากงบประมาณทั้งในปี 2546 และ ปี 2547 แต่ก็ไม่เพียงพอ และแสดงยอดขาดทุนจากการดำเนินงานทั้ง 2 ปี ในปี 2547 มีข้อสังเกตว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรต่อวัน (PED) มีอัตราการเพิ่มขึ้นถึง 12.21% เมื่อเทียบกับปี 2546 ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ในปี 2547 แสดงผลขาดทุนจากการดำเนินการมากขึ้น

ในด้านประสิทธิภาพของการสร้างรายได้และกำไรเมื่อเทียบกับ บุคลากร 1 คน เราพบว่าในปี 2546 รายได้ค่ารักษาพยาบาลต่อบุคลากร (PRE) มีค่าเท่ากับ 124,315 บาท และเพิ่มเป็น 135,654 บาท หรือมีอัตราการเพิ่ม 9.12% ในขณะที่มีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อบุคลากร เท่ากับ 370,815 บาท และ 395,031 บาท ในปี 2546 และ 2547 ตามลำดับ คิดเป็นอัตราการเพิ่ม 6.53% แต่จำนวนเงินของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน สูงกว่ารายได้ค่ารักษาพยาบาลมาก นอกจากนี้ ยังพบว่า ค่าใช้จ่ายบุคลากรต่อบุคลากร (PEE) มีอัตราการเติบโตจากปี 2546 ถึงปี 2547 เท่ากับ 17.79% ทำให้ยืนยันได้ว่า กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ในระดับสูง และค่าใช้จ่ายดำเนินงานบางตัว เช่น ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรที่ระดับสูงขึ้นมาก ส่งผลให้ในปี 2547 มีการขาดทุนจากการดำเนินงานมากขึ้น

ผลของการขาดทุนจากการดำเนินงานนี้ ทำให้ อัตราส่วนการสร้างรายได้สุทธิต่อรายได้รวม ทั้งกรณีอัตรากำไรจากการดำเนินงาน (OPM หรือ Operating profit margin) และ อัตรากำไรสุทธิ (NPM หรือ Net profit margin) ยังคงติดลบ เช่นเดียวกันทั้งในปี 2546 และ 2547 ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีความสามารถในการทำกำไรอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ การที่ค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับสูงนี้ ส่งผลให้อัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (ROA หรือ Return on assets) และอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิ (RON หรือ Return on assets) และอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิ (RON หรือ Return on net asste) มีอัตราติดลบ และมีค่าสูงขึ้น

แม้ว่าความสามารถในการทำกำไรจะอยู่ในระดับต่ำ แต่เมื่อตรวจสอบความเข้มแข็ง ทางการเงิน (VI หรือ Viability index) พบว่ามีค่าสูงขึ้นจาก 0.33 ในปี 2546 เป็น 0.51 ในปี 2547 ซึ่งแม้ว่า ค่า VI จะมีค่าสูงขึ้น แต่ยังมีค่าต่ำมาก (ต่ำกว่า 1%) แสดงว่าความเข้มแข็งทางการเงินยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้เพราะแม้ว่าจะมีกำไรน้อย แต่ภาระหนี้สินยังมีอยู่น้อยด้วย ทำให้ยังถือว่ามีความมั่นคงทางการเงินอยู่ต่อไป

สรุปได้ว่าความสามารถในการทำกำไรยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่สูงมาก โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรที่สูงขึ้นมากเป็นพิเศษ กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช ควรเข้ามาตรวจสอบว่าการสร้างรายได้ การรักษาพยาบาลได้ทำอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพ หรือไม่ และมีการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้ดีเพียงใด

ภาระหนี้สิน

ในปี 2547 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DTA) หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์สุทธิ (DTN) และหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์สุทธิ (LTD) อยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับในปี 2546 คือ ไม่ถึง 5% ของสินทรัพย์รวมหรือสินทรัพย์สุทธิ ซึ่งให้เห็นภาระหนี้สินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชอยู่ในระดับต่ำ สำหรับอัตราส่วนรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินต่อหนี้สินรวม (CTD) เท่ากับ 63.74% ลดลงจาก 291.22% ในปี 2546 ซึ่งให้เห็นว่าความสามารถในการนำกำไรไปชำระหนี้สินลดลงมากอันเนื่องมาจากการดำเนินงานที่ขาดทุน อย่างไรก็ตาม ภาระหนี้สินที่มีอยู่ยังอยู่ในระดับต่ำ การจ่ายภาระหนี้สินดังกล่าวสามารถถูกคุ้มครองจากด้านสินทรัพย์ เช่น บัญชีเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลัง ซึ่งมีค่าสูงกว่าหนี้สินมาก เป็นต้น

สรุป

โดยรวมฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในปี 2547 ยังมีความมั่นคงอยู่ในเกณฑ์ที่ดีเช่นเดียวกับปี 2546 สภาพคล่องและประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ยังคงอยู่ในเกณฑ์ปกติ ภาระหนี้สินยังคงอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาที่พบคือ ความสามารถในการทำกำไรยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ แม้ว่าจะยังคงมีกำไรที่เป็นเงินสดก็ตาม ซึ่งสถานะการทำไรมีประสิทธิภาพน้อยกว่าในปี 2546 การควบคุมค่าใช้จ่ายด้วยวิธีการต่างๆ จะเป็นสิ่งที่จำเป็นในระยะต่อไป เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลนี้

4.2 สถานะทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่

4.2.1 ข้อมูลทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องประจำปีงบประมาณ 2546 และ 2547 สรุปข้อมูลงบการเงินซึ่งได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงาน และงบกระแสเงินสดของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กทม. และปริมณฑล ซึ่งมีอยู่ 6 แห่ง ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (กทม. และปริมณฑล)

ส่วนราชการ โรงพยาบาลใน กทม. และปริมณฑล

ณ วันที่ 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วย : ล้านบาท และเปอร์เซ็นต์

	2546	2547	2546	2547
สินทรัพย์				
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง	214.45	199.42	18.41	17.50
เงินทดรองราชการ	5.00	2.40	0.43	0.21
ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล (สุทธิ)	38.69	48.94	3.32	4.29
ลูกหนี้อื่น	0.36	0.87	0.03	0.08
สินค้าคงเหลือ	55.03	53.93	4.72	4.73
วัสดุคงเหลือ	8.51	4.62	0.73	0.41
รายได้ค้างรับ	0.03	2.54	0.00	0.22
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	0.30	0.31	0.03	0.03
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	322.37	313.02	27.67	27.47

ตารางที่ 15 (ต่อ) งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่
(กทม. และปริมณฑล)

ส่วนราชการ โรงพยาบาลใน กทม. และปริมณฑล

ณ วันที่ 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วย : ล้านบาท และเปอร์เซ็นต์

	2546	2547	2546	2547
สินทรัพย์ถาวร				
ที่ดิน	6.63	0.00	0.57	0.00
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	981.37	1,032.24	84.25	90.58
ครุภัณฑ์	249.77	303.52	21.44	26.63
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	0.00	0.00	0.00	0.00
บัญชีงานระหว่างทำ	0.29	17.33	0.02	1.52
สินทรัพย์ถาวรรวม	1,238.07	1,353.09	106.28	118.73
หักค่าเสื่อมราคา	395.55	526.48	33.96	46.20
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	842.52	826.62	72.33	72.53
สินทรัพย์รวม	1,164.89	1,139.64	100.00	100.00
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ				
หนี้สิน				
หนี้สินหมุนเวียน				
เจ้าหนี้ระยะสั้น	23.17	31.09	1.99	2.73
ค่าใช้จ่ายและใบสำคัญค้างจ่าย	5.62	8.99	0.48	0.79
เงินรับฝากและเงินประกัน	9.02	9.88	0.77	0.87
เงินมัดจำค่ารักษาพยาบาล	0.76	0.67	0.06	0.06
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	0.00	2.47	0.00	0.22
รวมหนี้สินหมุนเวียน	38.56	53.11	3.31	4.66

ตารางที่ 15 (ต่อ) งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่
(กทม. และปริมณฑล)

ส่วนราชการ โรงพยาบาลใน กทม. และปริมณฑล

ณ วันที่ 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วย : ล้านบาท และเปอร์เซ็นต์

	2546	2547	2546	2547
หนี้สินระยะยาว				
เงินทดรองรายการรับจากคลัง	5.00	5.00	0.43	0.44
รายได้จากการรับบริจาคหรือการรับรู้	0.00	0.49	0.00	0.04
รวมหนี้สินระยะยาว	5.00	5.49	0.43	0.48
รวมหนี้สิน	43.56	58.60	3.74	5.14
สินทรัพย์สุทธิ				
ทุน	1,117.39	1,111.03	95.92	97.49
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	3.93	-29.99	0.34	-2.63
รวมสินทรัพย์สุทธิ	1,121.32	1,081.04	96.26	94.86
รวมหนี้สินและทุน	1,164.89	1,139.64	100.00	100.00

ตารางที่ 16 งบแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (กทม. และ ปริมณฑล)
ส่วนราชการ โรงพยาบาลใน กทม. และปริมณฑล

งบแสดงผลการดำเนินงาน สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุด 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วย : ล้านบาท และเปอร์เซ็นต์

	2546	2547	2546	2547
รายได้จากการดำเนินงาน				
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบบุคลากร)	471.39	429.14	41.65	38.29
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบดำเนินงาน)	202.18	168.50	17.87	15.04
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่น)	3.84	74.80	0.34	6.67
รายได้จากการรักษาพยาบาล	450.55	445.22	39.81	39.73
รายได้จากการช่วยเหลือและบริจาค	3.70	2.96	0.33	0.26
รายได้จากการดำเนินงาน	1,131.66	1,120.62	100.00	100.00
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (1)				
ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	515.63	584.59	45.56	52.17
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน + คชจ.	519.69	459.22	45.92	40.98
สงเคราะห์				
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (1)	1,035.32	1,043.81	91.49	93.15
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (1)	96.34	76.82	8.51	6.85
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (2)				
หนี้สงสัยจะสูญ	5.96	2.62	0.53	0.23
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	152.67	76.35	13.49	6.81
ค่าใช้จ่ายอื่น	4.15	50.36	0.37	4.49
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (2)	162.79	129.33	14.38	11.54
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (2)	-66.44	-52.51	-5.87	-4.69
รายได้อื่น				
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบลงทุน)	57.74	8.48	5.10	0.76
รายได้จากเงินงบประมาณ (อื่นๆ)	0.00	0.00	0.00	0.00
รายได้อื่น	12.63	9.49	1.12	0.85
รวมรายได้อื่น	70.37	17.97	6.22	1.60
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (3)	3.93	-34.54	0.35	-3.08

ตารางที่ 17 งบกระแสเงินสด

ส่วนราชการ โรงพยาบาลจิตเวชใน กทม. และปริมณฑล สำหรับปี 2547

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	หน่วย : ล้านบาท
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน	(34.54)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	76.35
รายการปรับปรุง*	1.50
เงินทอรองราชการลด	2.60
ลูกหนี้การค้ารักษาพยาบาล (สุทธิ) เพิ่ม	(10.25)
ลูกหนี้อื่นเพิ่ม	(0.52)
สินค้าคงเหลือลด	1.10
วัสดุคงเหลือลด	3.88
รายได้ค้างรับเพิ่ม	(2.51)
เจ้าหนี้ระยะสั้นเพิ่ม	7.92
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่ม	3.37
เงินรับฝากและเงินประกันเพิ่ม	0.86
เงินมัดจำค่ารักษาพยาบาลลด	(0.84)
หนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่ม	2.47
รวมกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	51.39
กระแสเงินสดจากการลงทุน	
ซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่ม	(60.54)
รวมกระแสเงินสดจากการลงทุน	(60.54)
กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	
หนี้สินระยะยาวเพิ่ม	0.49
ทุนลด	(6.37)
รวมกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	(5.88)
กระแสเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(15.03)
บวก เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังตั้งงวด	214.45
เงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลังปลายงวด	199.42

หมายเหตุ

* รายการปรับปรุง หรือ รายการปรับเพื่อให้งบกระแสเงินสดลงตัว และควรมีมูลค่าเงินไม่สูงมากนัก

** รายการซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่ม จำนวนจาก

	ค่าเสื่อมราคาประจำปี	=	76.35	ล้านบาท
<u>บวก</u>	ค่าเสื่อมสะสมต้นงวด	=	395.55	ล้านบาท
<u>หัก</u>	ค่าเสื่อมสะสมปลายงวด	=	526.48	ล้านบาท
	ซื้อสินทรัพย์ถาวรระหว่างงวด	=	54.48	ล้านบาท
<u>บวก</u>	สินทรัพย์ถาวรต้นงวด	=	1,238.07	ล้านบาท
<u>หัก</u>	สินทรัพย์ถาวรปลายงวด	=	1,353.09	ล้านบาท
	ซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่ม		<u>(60.54)</u>	ล้านบาท

4.2.2 โครงสร้างทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กทม.**และปริมาตร****สินทรัพย์**

จากตารางที่ 5 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กทม. และปริมาตรที่สินทรัพย์รวม ณ วันที่ 30 กันยายน 2547 เท่ากับ 1,139.64 ล้านบาท สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ถาวร ซึ่งมีสัดส่วน 72.53% ของสินทรัพย์รวมโดยมีรายการสำคัญได้แก่ อาคารสิ่งปลูกสร้างและ ครุภัณฑ์ ส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนมีสัดส่วน 27.47% โดยมีรายการสำคัญ ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากคลัง ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลและวัสดุคงเหลือ โครงสร้างทางการเงินดังกล่าวคล้ายกับของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชโดยรวม และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2546 โครงสร้างทางการเงินด้านสินทรัพย์ก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าสินทรัพย์รวมจะเปลี่ยนจาก 1,164.89 ล้านบาทในปี 2546 มาเป็น 1,139.64 ล้านบาท ในปี 2547 แต่มูลค่าการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงก็ยังไม่มากนัก จนอาจสรุปได้ว่าขนาดของกิจการของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กทม. และ ปริมาตร ในปี 2546 และ 2547 อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ

จากตารางที่ 5 พบว่า ในปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กทม. และ ปริมณฑล มีสัดส่วนของหนี้สิน 5.14% เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม ซึ่งสูงขึ้นกว่าในปี 2546 ซึ่งมี สัดส่วน 3.74% ทั้งนี้เป็นเพราะผลขาดทุนจากการดำเนินงาน ทำให้สินทรัพย์สุทธิลดลงจากสัดส่วน 96.26% ในปี 2546 เป็น 94.86% ในปี 2547 อย่างไรก็ตามหนี้สินที่สูงขึ้นนี้ยังไม่เป็นปัญหา แต่อย่างใด เนื่องจากสัดส่วนหนี้สิน 5.14% นี้ถือว่ายังมีสัดส่วนในระดับต่ำ

4.2.3 ผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กทม.

และปริมณฑล

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่า กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กทม. และปริมณฑล มีรายได้ จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2547 เท่ากับ 1,120.62 ล้านบาท ลดลงประมาณ 11.04 ล้านบาท จาก 1,131.66 ล้านบาทในปี 2546 โดยมีโครงสร้างของรายได้ที่สำคัญมาจากงบประมาณ 60% และจากรายได้ค่ารักษาพยาบาลประมาณ 40% โครงสร้างดังกล่าวนี้ยังคงคล้ายกับในปี 2546 เมื่อพิจารณาประกอบกับการที่สินทรัพย์รวมลดลงเช่นกัน ความสามารถในการหารายได้ในปี 2547 นี้ เมื่อเทียบกับปี 2546 จึงอยู่ในระดับที่พอๆ กัน และถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ

อย่างไรก็ตามในปี 2547 นี้ กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ยังคงมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานค่อนข้างสูง โดยมีสัดส่วนเท่ากับ 104.69 % ลดลงจาก 105.87 % ในปี 2546 การมีสัดส่วนที่สูงเกินกว่า 100 % นี้ แสดงถึงการมีรายได้สุทธิจากการดำเนินงานติดลบหรือ ขาดทุนนั่นเองแม้เมื่อปรับด้วยรายได้อื่นแล้ว ก็ยังคงปรากฏผลขาดทุน ซึ่งในปี 2547 นี้ ปรากฏ ผลขาดทุนสุทธิ 34.54 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนว่า กลุ่มฯ ไม่ได้มีการปรับปรุงลดค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงานในปี 2547 แต่อย่างใด อย่างไรก็ตามเมื่อบวกค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นต้นทุนสด ได้แก่ค่าเสื่อม ราคาค่าตัดจำหน่ายกลับเข้าไปแล้วกลุ่มฯ มีกำไรเงินสด (cash profit) เท่ากับ 41.81

4.2.4 การเคลื่อนไหวของเงินทุนของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตกทม.

และปริมณฑล

จากตารางที่ 7 สรุปได้ว่าในกิจกรรมการดำเนินงาน (ระยะสั้น) กลุ่มฯ ต้องใช้เงินทุนในการ ดำเนินงานเท่ากับ 14.12 ล้านบาท โดยมีรายการสำคัญคือ การเพิ่มขึ้นของลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล และการเพิ่มขึ้นของรายได้ค้างรับในขณะที่สามารถจัดหาเงินทุนในการดำเนินงาน (ยังไม่รวมกำไร

ที่เป็นเงินสด) ได้ 23.70 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดได้แก่ การลดลงของวัสดุคงเหลือ การเพิ่มขึ้นของเจ้าหนี้การค้าและค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น ทำให้เหลือเงินทุนในการดำเนินงานเท่ากับ $23.70 - 14.12 = 9.58$ ล้านบาท และเมื่อรวมกับกำไรที่เป็นเงินสด (รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน บวก ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย) เท่ากับ $-34.54 + 76.35 = 41.81$ ล้านบาท ทำให้มีเงินทุนทั้งสิ้น 51.39 ล้านบาท

แต่กลุ่มฯ ต้องลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์ถาวรเท่ากับ 60.54 ล้านบาท จึงยังขาดเงินทุนอยู่อีกเท่ากับ $51.39 - 60.54 = -9.15$ ล้านบาท นอกจากนี้ส่วนที่เป็นทุนของกลุ่มฯ ยังลดลงอีก 6.37 ล้านบาท แม้จะกู้ยืมระยะยาวเพิ่มอีก 0.49 ล้านบาท ก็ยังขาดเงินทุนซึ่งสุทธิทั้งสิ้น ขาดเงินทุนเท่ากับ $-9.15 - 6.37 + 0.49 = -15.03$ ล้านบาท ซึ่งต้องไปนำเงินสดเงินฝากและเงินคงคลังออกมาใช้จ่าย ข้อมูลดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าในปี 2547 กลุ่มฯ มีการใช้เงินทุนผิดประเภท มีการนำเงินทุนระยะสั้นมาใช้ลงทุนระยะยาวในสินทรัพย์ถาวร และการลดทุน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกลุ่มฯ ต่อไป

4.2.5 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กทม. และปริมณฑล

ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จะใช้วิเคราะห์สภาพคล่องประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ความสามารถในการทำกำไร และภาระหนี้สิน แสดงได้ดังตารางที่ 8 ต่อไปนี้

ตารางที่ 18 อัตราส่วนทางการเงินกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (กทม. และปริมณฑล)

อัตราส่วนทางการเงิน	2546	2547
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง		
1.1 CRR (เท่า)	8.36	5.89
1.2 DAR (วัน)	31.34	40.12
1.3 DCH (วัน)	74.87	66.36
1.4 APP (วัน)	13.46	17.67
2. อัตราส่วนประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์		
2.1 TAT (เท่า)	0.97	0.98
2.2 FAT (เท่า)	1.34	1.36
2.3 CAT (เท่า)	3.51	3.58
2.4 FAB (บาท / เดือน)	197,680	193,950
2.5 EPB (จำนวนบุคลากร / เดือน)	0.72	0.68
2.6 PPE (จำนวนคนไข้ / บุคลากร)	112.51	128.64
3. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร		
3.1 PRD (บาท / วัน)	1,234,384	1,219,781
3.2 PED (บาท / วัน)	1,412,685	1,601,616
3.3 OED (บาท / วัน)	1,423,808	1,258,137
3.4 PRE (บาท / บุคลากร)	147,673	152,944
3.5 PEE (บาท / บุคลากร)	169,000	200,820
3.6 OEE (บาท / บุคลากร)	392,690	403,000
3.7 OPM (%)	- 5.87	- 4.69
3.8 NPM (%)	0.35	- 3.08
3.9 ROA (%)	0.34	- 3.03
3.10 RON (%)	0.35	- 3.20
3.11 VI (%)	0.45	0:90

ตารางที่ 18 (ต่อ) อัตราส่วนทางการเงินกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (กทม. และปริมณฑล)

อัตราส่วนทางการเงิน	2546	2547
4. อัตราส่วนภาระหนี้สิน		
4.1 DAT (%)	3.74	5.14
4.2 DTN (%)	3.89	5.42
4.3 LTD (%)	0.45	0.51
4.4 CTD (%)	359.47	71.34
ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง		
จำนวนเตียง	4,262	4,262
จำนวนบุคลากร	3,051	2,911
จำนวนคนไข้ OPD	298,578	331,075
จำนวนคนไข้ IPD	44,700	43,405

สภาพคล่อง

ในปี 2547 จะเห็นได้ชัดเจนว่าภาพรวมของสภาพคล่องของกลุ่มฯ ลดลงมาก พิจารณาจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน CRR (current ratio) เท่ากับ 5.89 เท่า ลดลงจาก 8.36 เท่า ซึ่งการลดลงของสภาพคล่องสืบเนื่องจากการนำเงินทุนระยะสั้นบางส่วนไปลงทุนในระยะยาว อย่างไรก็ตามระดับของสภาพคล่องที่เป็นอยู่ในปี 2547 ยังไม่มีปัญหาแต่อย่างใด เพราะหนี้สินหมุนเวียนยังมีระดับไม่สูงและได้รับการคุ้มครองจากสินทรัพย์หมุนเวียนได้ถึง 5.89 เท่า

ในประเด็นอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพคล่อง คือ จำนวนวันหมุนเวียนของลูกหนี้ (DAR) และจำนวนวันหมุนเวียนของเงินสดคงเหลือในมือ (DCH) ของปี 2547 ล้วนแต่แสดงถึงการลดลงของสภาพคล่องแต่สภาพปัญหายังไม่รุนแรง

สรุปได้ว่าสภาพคล่องโดยรวมของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ในปี 2547 ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่มีปัญหาในเรื่องความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นแต่เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2546 สภาพคล่องมีระดับลดลง

ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์

ในปี 2547 กลุ่มฯ มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์สำคัญในการสร้างรายได้ เช่น TAT , FAT และ CAT อยู่ในระดับใกล้เคียงกับในปี 2546 ทั้งนี้เนื่องจากในภาพรวมการขยายตัวของสินทรัพย์ และรายได้ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อสังเกตว่า กลุ่มมีจำนวนบุคลากรลดลง ในขณะที่จำนวนคนไข้เพิ่มขึ้นส่งผลให้อัตราส่วน PPE ซึ่งวัดจำนวนคนไข้ต่อบุคลากร ของกลุ่มฯ มีระดับสูงขึ้น

จากข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารสินทรัพย์โดยรวมของกลุ่มฯ ในปี 2547 ยังคงอยู่ในเกณฑ์ปกติ และเนื่องจากไม่ค่อยมีการขยายตัวในการลงทุนในสินทรัพย์แล้ว ถ้ากลุ่มฯ เร่งรื้อให้เกิดประสิทธิภาพในการสร้างรายได้สูงขึ้น จะช่วยให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

ความสามารถในการทำกำไร

จากข้อมูล PRD , PED และ OED ในตารางที่ 8 ซึ่งเป็นข้อมูลรายได้และค่าใช้จ่ายต่อวันของกลุ่มฯ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 โรงพยาบาล จะเห็นได้ว่า รายได้ค่ารักษาพยาบาลต่อวันอยู่ในระดับต่ำกว่า ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญทำให้รายได้สุทธิจากการดำเนินงานติดลบลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงปรากฏอยู่แม้จะดูความสามารถในการหารายได้ต่อบุคลากร (PRE) เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อบุคลากร (PEE และ OEE)

การมีค่าใช้จ่ายที่สูงส่งผลทำให้ OPM , NPM , ROA , RON มีค่าน้อยและติดลบในปี 2547 แม้ว่าภาพรวมจะแสดงให้เห็นความสามารถในการทำกำไรที่ลดลง แต่เมื่อตรวจสอบค่าดัชนีวัดความเข้มแข็งทางการเงิน (VI) มีค่าเท่ากับ 0.90 % ในปี 2547 สูงขึ้นจาก 0.45 % ในปี 2546 แต่ก็ยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำ แสดงถึง ความเข้มแข็งทางการเงินยังอยู่ในเกณฑ์ดี

ภาระหนี้สิน

ในปี 2547 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DTA) หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์สุทธิ (DTN) และหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์สุทธิ (LTD) มีระดับสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2546 แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำแสดงถึงภาระหนี้สิน ของกลุ่มฯ ยังอยู่ในระดับไม่สูง สำหรับอัตราส่วนรายได้สุทธิที่เป็นตัวเงินต่อหนี้สินรวม (CTD) เท่ากับ 359.47 % ในปี 2546 เป็น 71.34 % ในปี 2547 ซึ่งให้เห็นว่าความสามารถในการนำกำไรไปชำระหนี้สินลดลงมาก เนื่องจากการดำเนินงานที่ขาดทุน อย่างไรก็ตามก็ดีภาระหนี้สินที่มีอยู่ยังอยู่ในระดับต่ำและการจ่ายภาระหนี้สินดังกล่าวยังถูกคุ้มครองจากด้านสินทรัพย์ เช่น บัญชีเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลัง ซึ่งยังคงมีมูลค่าสูงกว่าหนี้สินมาก เป็นต้น

สรุป

โดยรวมฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ในปี 2547 ยังอยู่ในเกณฑ์ดี เช่นเดียวกับในปี 2546 แต่ในปี 2547 นี้ จุดสำคัญอยู่ที่ ความสามารถในการทำกำไรซึ่งมีระดับลดลง เริ่มมีการนำเงินทุนระยะสั้นมาใช้ลงทุนระยะยาว ทำให้สภาพคล่องลดลงแต่เนื่องจากการหนี้สินยังอยู่ในระดับต่ำ และประสิทธิภาพของสินทรัพย์ในการสร้างรายได้ยังอยู่ในเกณฑ์ดี จึงยังไม่ทำให้ฐานะการเงินของกลุ่มฯ ถูกกระทบในทางลบอย่างรุนแรงแต่อย่างใด

4.2.6 ข้อมูลทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตภูมิภาค

จากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องประจำปีงบประมาณ 2546 และ 2547 สรุปข้อมูลทางการเงิน ซึ่งได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงาน และงบกระแสเงินสด ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตภูมิภาค ซึ่งมีอยู่ 11 แห่ง ได้ดังตารางที่ 9 , 10 , และ 11 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19 งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)

ส่วนราชการ : โรงพยาบาลในภูมิภาค

งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

สินทรัพย์	2546	2547	2546	2547
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง	195.88	158.85	13.28	10.94
เงินอุดหนุนราชการ	4.92	3.71	0.33	0.26
ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล (สุทธิ)	95.04	137.56	6.44	9.48
ลูกหนี้อื่น	4.52	1.49	0.31	0.10
สินค้าคงเหลือ	48.23	54.65	3.27	3.77
วัสดุคงเหลือ	10.18	6.15	0.69	0.42
รายได้ค้างรับ	2.73	1.56	0.19	0.11
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	4.02	0.97	0.27	0.07
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	365.52	364.93	24.79	25.14

ตารางที่ 19 (ต่อ) งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)

ส่วนราชการ : โรงพยาบาลในภูมิภาค

งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

สินทรัพย์	2546	2547	2546	2547
สินทรัพย์ถาวร				
ที่ดิน	0.00	0.00	0.00	0.00
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	1,146.66	1,164.70	77.76	80.25
ครุภัณฑ์	257.34	234.29	17.45	16.14
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	1.00	1.34	0.07	0.09
บัญชีงานระหว่างทำ	4.75	3.58	0.32	0.25
สินทรัพย์ถาวรรวม	1,409.76	1,403.91	95.60	96.73
หัก ค่าเสื่อมราคา	300.57	317.42	20.38	21.87
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	1,109.18	1,086.48	75.21	74.86
สินทรัพย์รวม	1,474.71	1,451.41	100.00	100.00
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ				
หนี้สิน				
หนี้สินหมุนเวียน				
เจ้าหนี้ระยะสั้น	15.48	23.41	1.05	1.61
ค่าใช้จ่ายและใบสำคัญค้างจ่าย	13.00	5.28	0.88	0.36
เงินรับฝากและเงินประกัน	4.33	3.45	0.29	0.24
เงินมัดจำค่ารักษาพยาบาล	0.47	0.75	0.03	0.05
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	0.00	0.14	0.00	0.01
รวมหนี้สินหมุนเวียน	33.28	33.02	2.26	2.28
หนี้สินระยะยาว				
เงินทศรองรายการรับจากคลัง	5.12	5.31	0.35	0.37
รายได้จากการรับบริจาคหรือการรับรู้	1.53	3.03	0.10	0.21
รวมหนี้สินระยะยาว	6.65	8.34	0.45	0.57
รวมหนี้สิน	39.92	41.37	2.71	2.85

ตารางที่ 19 (ต่อ) งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)

ส่วนราชการ : โรงพยาบาลในภูมิภาค

งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

สินทรัพย์	2546	2547	2546	2547
สินทรัพย์สุทธิ				
ทุน	1,456.29	1,472.11	98.75	101.43
รายได้สูง / (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	- 21.51	- 62.05	- 1.46	- 4.28
รวมสินทรัพย์สุทธิ	1,434.71	1,410.04	97.29	97.15
รวมหนี้สินและทุน	1,474.71	1,451.41	100.00	100.00

ตารางที่ 20 งบแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)

ส่วนราชการ : โรงพยาบาลในภูมิภาค

งบแสดงผลการดำเนินงานสำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุด 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วยละ : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

รายได้จากการดำเนินงาน	2546	2547	2546	2547
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบบุคลากร)	562.71	492.61	46.20	39.29
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบดำเนินงาน)	281.64	271.93	23.13	21.69
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่น)	2.90	80.66	0.24	6.43
รายได้จากการรักษาพยาบาล	370.18	407.91	30.40	32.53
รายได้จากการช่วยเหลือและบริจาค	0.46	0.73	0.04	0.06
รายได้จากการดำเนินงาน	1,217.89	1253.83	100.00	100.00

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (1)

ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	576.55	640.90	47.34	51.12
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน+คชจ.สงเคราะห์	538.11	565.93	44.18	45.14
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (1)	1,114.67	1,206.83	91.52	96.25
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (1)	103.22	47.00	8.48	3.75

ตารางที่ 20 (ต่อ) งบแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)

ส่วนราชการ : โรงพยาบาลในภูมิภาค

งบแสดงผลการดำเนินงานสำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุด 30 กันยายน 2546 และ 2547

หน่วยละ : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

รายได้จากการดำเนินงาน	2546	2547	2546	2547
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (2)				
หนี้สงสัยจะสูญ	11.93	14.55	0.98	1.16
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	94.10	66.62	7.73	5.31
ค่าใช้จ่ายอื่น	29.33	23.21	2.41	1.85
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (2)	135.36	104.38	11.11	8.32
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (2)	- 32.14	- 57.38	- 2.64	- 4.58
รายได้อื่น				
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบลงทุน)	17.85	8.15	1.47	0.65
รายได้จากเงินงบประมาณ (อื่นๆ)	0.00	0.41	0.00	0.03
รายได้อื่น	6.71	4.10	0.55	0.33
รวมรายได้อื่น	24.56	12.67	2.02	1.01
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (3)	-7.58	- 44.71	- 0.62	- 3.57

ตารางที่ 21 งบกระแสเงินสด

ส่วนราชการ : โรงพยาบาลจิตเวชในภูมิภาค สำหรับปี 2547

หน่วย : ล้านบาท

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน	(44.71)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	66.62
รายการปรับปรุง*	4.15
เงินอุดหนุนราชการลด	1.21
ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล (สุทธิ) เพิ่ม	(42.52)
ลูกหนี้อื่นลด	3.04
สินค้าคงเหลือเพิ่ม	(6.42)
วัสดุคงเหลือลด	4.04
รายได้ค้างรับลด	1.17
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นลด	3.05
เจ้าหนี้ระยะสั้นเพิ่ม	7.93
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายลด	(7.72)
เงินรับฝากและเงินประกันลด	(0.88)
เงินมัดจำค่ารักษาพยาบาลเพิ่ม	0.28
หนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่ม	0.14
รวมกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	(10.62)
กระแสเงินสดจากการลงทุน	
ซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่ม**	(43.92)
รวมกระแสเงินสดจากการลงทุน	(43.92)
กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	
หนี้สินระยะยาวเพิ่ม	1.70
ทุนเพิ่ม	15.81
รวมกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	17.51
กระแสเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(37.03)
บวก เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังต้นงวด	195.88
เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังปลายงวด	158.85

หมายเหตุ : * รายการปรับปรุง หรือ รายการปรับเพื่อให้งบกระแสเงินสดลงตัว และควรมีมูลค่าเงินไม่สูงมากนัก

** รายการซื้อสินทรัพย์ถาวร คำนวณจาก

	ค่าเสื่อมราคาประจำปี	=	66.62	ล้านบาท
บวก	ค่าเสื่อมสะสมต้นงวด	=	300.57	ล้านบาท
หัก	ค่าเสื่อมสะสมปลายงวด	=	317.42	ล้านบาท
	ขายสินทรัพย์ถาวรระหว่างงวด	=	49.77	ล้านบาท
บวก	สินทรัพย์ถาวรปลายงวด	=	1,403.91	ล้านบาท
หัก	สินทรัพย์ถาวรต้นงวด	=	1,409.76	ล้านบาท
	ซื้อสินทรัพย์ถาวรระหว่างงวด	=	(43.92)	ล้านบาท

4.2.7 โครงสร้างทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตภูมิภาค

สินทรัพย์

จากตารางที่ 9 ในปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตภูมิภาคมีสินทรัพย์รวม 1,451.41 ล้านบาท สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ถาวร ซึ่งมีสัดส่วน 74.86 % และมีสินทรัพย์หมุนเวียนสัดส่วนเท่ากับ 25.14 % ทั้งสัดส่วนและมูลค่ามีระดับใกล้เคียงกับในปี 2546 (มูลค่าสินทรัพย์รวมลดลงจากปี 2546 เท่ากับ 23.30 ล้านบาท) แสดงถึงการไม่ขยายตัวในการลงทุนในสินทรัพย์แล้วของกลุ่ม ฯ

หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ

จากตารางที่ 9 พบว่าในปี 2547 โครงสร้างการจัดหาเงินทุนของกลุ่ม ฯ ใช้นี้สินเพิ่มขึ้นจาก 2.71 % เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมในปี 2546 เป็น 2.85 % ในปี 2547 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของภาระหนี้สินนั้นยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับการใช้เงินทุนจากด้านทุน (หรือสินทรัพย์สุทธิ) ซึ่งมีสัดส่วนประมาณ 97 % ซึ่งแสดงถึงการมีความมั่นคงทางการเงินในระดับสูง มีข้อสังเกตว่าเนื่องจากผลการดำเนินงานมี ผลขาดทุนสะสมสูงขึ้น ถ้ากลุ่ม ฯ ไม่แก้ไขปัญหานี้จะทำให้สินทรัพย์สุทธิในอนาคตลดลงไปเรื่อยๆ ได้

4.2.8 ผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตภูมิภาค

จากตารางที่ 10 สรุปได้ว่า กลุ่ม ฯ มีรายได้จากการดำเนินงานในปี 2547 เท่ากับ 1,253.83 ล้านบาท ซึ่งสูงขึ้น 35.94 ล้านบาท จาก 1,217.89 ล้านบาท ในปี 2546 โดยมีโครงสร้างของรายได้ที่สำคัญมาจากงบประมาณ 68% และจากรายได้ค่ารักษาพยาบาลประมาณ 32% ในขณะที่ภาพรวมการลงทุนในสินทรัพย์ลดลง แต่รายได้จากการดำเนินงานสูงขึ้น ลักษณะดังกล่าวนี้จะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของสินทรัพย์ในการสร้างรายได้

อย่างไรก็ดีการมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในระดับสูงยังคงเป็นปัญหาของกลุ่ม ฯ ในปี 2546 สัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานเท่ากับ 102.64 % เพิ่มขึ้นเป็น 104.58 % ในปี 2547 การมีรายจ่ายสูงกว่ารายรับเป็นสาเหตุสำคัญของการมีรายได้สุทธิจากการดำเนินงานติดลบทั้ง 2 ปี มีข้อสังเกตว่า ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรเพิ่มสูงขึ้นมาจาก 47.34 % ในปี 2546 เป็น 51.12 % ในปี 2547 ทั้งที่จำนวนบุคลากรลดลงในปี 2547 นี้จำนวน 173 คน

4.2.9 การเคลื่อนไหวของเงินทุนของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช

ในเขตภูมิภาค

จากตารางที่ 11 สรุปได้ว่าในกิจกรรมการดำเนินงาน (ระยะสั้น) กลุ่ม ฯ จัดหาเงินทุนมาได้ 25.01 ล้านบาท (ไม่รวมรายได้สุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสด) และต้องใช้เงินทุนในการดำเนินงานทั้งสิ้น 57.54 ล้านบาท ซึ่งไม่เพียงพอ ขาดเงินทุนอยู่เท่ากับ 32.53 ล้านบาท กลุ่ม ฯ ชดเชยเงินทุนที่ขาดนี้จากรายได้สุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสด (เท่ากับรายได้สุทธิจากการดำเนินงาน บวก ค่าเสื่อมราคาและ ค่าตัดจำหน่าย) ซึ่งมียอดเท่ากับ 21.91 ล้านบาท แต่ยังไม่เพียงพออีกขาดอยู่ 10.62 ล้านบาท นอกจากนี้กลุ่ม ฯ ยังต้องลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์ถาวรอีก 43.92 ล้านบาท รวมเป็นเงินทุนที่ต้องการทั้งสิ้น $= 10.62 + 43.92 = 54.54$ ล้านบาท กลุ่ม ฯ จัดหาเงินทุนเพื่อชดเชยส่วนนี้จากการเพิ่มขึ้นของหนี้ระยะยาว 1.70 ล้านบาท การเพิ่มทุน (งบประมาณ) 15.81 ล้านบาท และ การลดลงของเงินสด 37.03 ล้านบาท

ข้อมูลข้างต้นยืนยันให้ทราบว่า เนื่องจากผลกำไรจากการดำเนินงานมีน้อย การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรในปี 2547 จึงต้องนำเงินทุนบางส่วนจากเงินสดมาใช้ ลักษณะดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของกลุ่ม ฯ ได้ต่อไป

4.2.10 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช

ในเขตภูมิภาค

ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จะใช้วิเคราะห์สภาพคล่อง ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไร และภาระหนี้สิน แสดงให้ ดังตารางที่ 12 ต่อไปนี้

ตารางที่ 22 อัตราส่วนทางการเงิน ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)

อัตราส่วนทางการเงิน	2546	2547
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง	10.98	11.05
1.1 CRR (เท่า)	93.71	123.09
1.2 DAR (วัน)	61.85	46.59
1.3 DCH (วัน)	10.51	9.68
1.4 APP (วัน)		
2. อัตราส่วนประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์		
2.1 TAT (เท่า)	0.83	0.86
2.2 FAT (เท่า)	1.10	1.15
2.3 CAT (เท่า)	3.33	3.44
2.4 FAB (บาท / เดีย)	249,700	244,590
2.5 EPB (จำนวนบุคลากร / เดีย)	0.80	0.76
2.6 PPE (จำนวนคนไข้ / บุคลากร)	171.82	186.07
3. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร		
3.1 PRD (บาท / วัน)	1,014,192	1,117,562
3.2 PED (บาท / วัน)	1,579,589	1,755,890
3.3 OED (บาท / วัน)	1,474,274	1,550,493
3.4 PRE (บาท / บุคลากร)	104,247	120,755
3.5 PEE (บาท / บุคลากร)	162,363	189,728
3.6 OEE (บาท / บุคลากร)	151,538	167,534
3.7 OPM (%)	-2.64	-4.58
3.8 NPM (%)	-0.62	-3.57
3.9 ROA (%)	-0.51	-3.08
3.10 RON (%)	-0.53	-3.17
3.11 VI (%)	0.25	0.27

ตารางที่ 22 (ต่อ) อัตราส่วนทางการเงิน ของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามพื้นที่ (ภูมิภาค)

อัตราส่วนทางการเงิน	2546	2547
4. อัตราส่วนภาระหนี้สิน		
4.1 DTA (%)	2.71	2.85
4.2 DTN (%)	2.78	2.93
4.3 LTD (%)	0.46	0.59
4.4 CTD (%)	216.73	52.97
ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง		
จำนวนเตียง	4,442	4,442
จำนวนบุคลากร	3,551	3,378
จำนวนคนไข้ OPD	554,675	572,538
จำนวนคนไข้ IPD	55,442	56,021

สภาพคล่อง

แม้ว่าในภาพรวม อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CAR) ของกลุ่มฯ ในปี 2547 จะมีระดับสูงขึ้น เป็น 11.05 เท่า เพิ่มขึ้นจาก 10.98 เท่าในปี 2546 ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นจะอยู่ในเกณฑ์ดีเป็นปกติ แต่อัตราส่วนที่วัดจำนวนหมุนเวียนของลูกหนี้ (DAR) มีระดับสูงขึ้น จำนวนวันหมุนเวียนของเงินสดคงเหลือในมือ (DCH) และจำนวนวันจ่ายชำระหนี้เจ้าหนี้การค้า (APP) มีระดับลดลง ซึ่งให้เห็นว่าสภาพคล่องของปี 2547 มีระดับลดลงเมื่อเทียบกับปี 2546 สาเหตุหลักมาจาก การนำเข้าเงินทุนระยะสั้นบางส่วนมาใช้ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ซึ่งได้อธิบายถึงแล้วในหัวข้อ 4.2.4 เรื่อง การเคลื่อนไหวของเงินทุน

ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์

พิจารณาจากอัตราการหมุนของสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ในการสร้างรายได้ในปี 2547 ผ่านอัตราส่วน TAT, FAT และ CAT จะเห็นว่าสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับในปี 2546 อาจสรุปได้ว่าประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดรายได้ ยังคงอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ความสามารถในการทำกำไร

จากการวิเคราะห์งบแสดงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สรุปได้ว่า กลุ่มฯ ยังคงมีปัญหา การมีค่าใช้จ่ายการดำเนินงานในสัดส่วนที่สูงกว่ารายได้ ทำให้ไม่มีกำไรในการดำเนินงาน

สะท้อนให้เห็นผ่านอัตราส่วน OPM, NPM, ROA และ RON ซึ่งมีค่าติดลบสูงขึ้นในปี 2547 อย่างไรก็ดี การมีภาระหนี้สินในระดับต่ำ ทำให้ความมั่นคงทางการเงินอยู่ในระดับสูง ซึ่งแสดงผ่านค่า VI ซึ่งยังมีค่าอยู่ในระดับต่ำ (0.27%)

ภาระหนี้สิน

ภาระหนี้สิน แสดงผ่านอัตราส่วน DTA, DTN, LTD และ CTD ซึ่งชี้ให้เห็นว่าภาระหนี้สินของกลุ่มอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากโครงสร้างการจัดหาเงินทุนส่วนใหญ่ยังคงมีสินทรัพย์สุทธิเป็นรายการสำคัญ

สรุป

โดยรวมฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตภูมิภาค ในปี 2547 ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี เช่นเดียวกับในปี 2546 แต่ผลการดำเนินงานยังคงพบว่า กลุ่มฯ มีค่าใช้จ่ายการดำเนินงานสูงกว่ารายได้ในการดำเนินงาน ส่งผลกระทบทำให้ความสามารถในการทำกำไรอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ขาดเงินทุนจากแหล่งภายใน และพบว่า มีการดึงเงินทุนระยะสั้นไปใช้ลงทุนระยะยาว ทำให้สภาพคล่องลดลง แต่เนื่องจากภาระหนี้สินยังน้อย ปัญหาสภาพคล่องจึงยังไม่รุนแรง ส่วนประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดรายได้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

4.2.11 การเปรียบเทียบสถานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช

ตามพื้นที่

แม้ว่าในภาพรวมของปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลและกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขตภูมิภาค จะมีฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่คล้ายๆ กัน กล่าวคือ

- การมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงกว่ารายได้
- สภาพคล่องลดลง มีการนำเงินทุนระยะสั้นไปใช้ลงทุนระยะยาว
- ภาระหนี้สินต่ำ
- ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ในการสร้างรายได้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างกันแล้ว

- กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชในเขต กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล บริหารสินทรัพย์หมุนเวียนได้ดีกว่า จะเห็นว่าจากการมีการบริหารลูกหนี้ (DAR มีจำนวนวันน้อยกว่า) และการจ่ายหนี้ เจ้าหนี้การค้า (APP) ใช้เวลานานกว่า รวมทั้งมีจำนวนวันของเงินสดหมุนเวียน (DCH) นานกว่า ซึ่งส่งผลดีต่อสภาพคล่องมากกว่า

- อัตราส่วนประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรและอัตราส่วนภาระหนี้สินอยู่ในระดับพอๆ กัน

4.3 สถานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชแยกตามขนาด

ในหัวข้อนี้จะอธิบายถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชแยกตามขนาดซึ่งแบ่งตามจำนวนเตียง เป็นกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชที่มีจำนวนเตียงมากกว่า 500 เตียง (ต่อไปนี้จะเรียกว่า กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่) และน้อยกว่า 500 เตียง (ต่อไปนี้จะเรียกว่า กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดเล็ก)

4.3.1 ข้อมูลทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่

ข้อมูลทางการเงินของกลุ่มฯ ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานและงบกระแสเงินสด แสดงได้ดังตารางที่ 13,14 และ 15 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 23 งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)

ส่วนราชการ โรงพยาบาลตั้งแต่ 500 เตียง ขึ้นไป

งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

สินทรัพย์	2546	2547	2546	2547
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง	278.22	226.00	18.06	15.25
เงินทดรองราชการ	6.70	3.90	0.43	0.26
ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล (สุทธิ)	84.04	120.48	5.45	8.13
ลูกหนี้อื่น	2.37	0.78	0.15	0.05
สินค้าคงเหลือ	78.28	69.41	5.08	4.68
วัสดุคงเหลือ	7.13	4.99	0.46	0.34
รายได้ค้างรับ	2.07	3.01	0.13	0.20
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	0.50	0.86	0.03	0.06
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	459.31	429.42	29. 8 1	28.98

ตารางที่ 23 (ต่อ) งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)
ส่วนราชการ โรงพยาบาลตั้งแต่ 500 เตียง ขึ้นไป

งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

สินทรัพย์	2543	2547	2546	2547
สินทรัพย์ถาวร				
ที่ดิน	0.00	0.00	0.00	0.00
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	1,188.80	1,157.53	77.16	78.12
ครุภัณฑ์	325.63	326.15	21.14	22.01
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	0.00	0.17	0.00	0.01
บัญชีงานระหว่างทำ	2.70	20.92	0.18	1.41
สินทรัพย์ถาวรรวม	1,517.13	1,504.76	98.47	101.55
หักค่าเสื่อมราคาสะสม	435.76	452.36	28.28	30.53
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	1,081.37	1,052.39	70.19	71.02
สินทรัพย์รวม	1,540.68	1,481.82	100.00	100.00
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ				
หนี้สิน				
หนี้สินหมุนเวียน				
เจ้าหนี้ระยะสั้น	25.45	32.57	1.65	2.20
ค่าใช้จ่ายและใบสำคัญค้ำจ่าย	8.72	10.09	0.57	0.68
เงินรับฝากและเงินประกัน	10.59	10.88	0.69	0.73
เงินมัดจำค่ารักษาพยาบาล	1.20	1.42	0.08	0.10
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	0.00	2.37	0.00	0.16
รวมหนี้สินหมุนเวียน	45.96	57.33	2.98	3.87

ตารางที่ 23 (ต่อ) งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)
ส่วนราชการ โรงพยาบาลตั้งแต่ 500 เตียง ขึ้นไป

งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

สินทรัพย์	2543	2547	2546	2547
หนี้สินระยะยาว				
เงินทดรองรายการรับจากคลัง	6.70	6.70	0.43	0.45
รายได้จากการรับบริจาคการรับรู้	0.67	1.01	0.04	0.07
รวมหนี้สินระยะยาว	7.37	7.71	0.48	0.52
รวมหนี้สิน	53.33	65.04	3.46	4.39
สินทรัพย์สุทธิ				
ทุน	1,475.32	1,466.28	95.76	98.95
รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	12.03	-49.51	0.78	-3.34
รวมสินทรัพย์สุทธิ	1,487.35	1,416.78	96.54	95.61
รวมหนี้สินและทุน	1,540.68	1,481.82	100.00	100.00

ตารางที่ 24 งบแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

รายได้จากการดำเนินงาน	2546	2547	2546	2547
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบบุคลากรและสวัสดิการ)	715.57	632.86	45.17	40.76
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบดำเนินงาน)	283.14	231.74	17.87	14.92
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่น)	3.84	109.67	0.24	7.06
รายได้จากการรักษาพยาบาล	578.13	575.91	36.50	37.09
รายได้จากการช่วยเหลือและบริจาค	3.41	2.61	0.22	0.17
รายได้จากการดำเนินงาน	1,584.09	1,552.78	100.00	100.00
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (1)				
ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	760.72	850.00	48.02	54.74
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน + คชจ.สงเคราะห์	685.34	643.83	43.26	41.46
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (1)	1,446.05	1,493.82	91.29	96.20
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (1)	138.04	58.96	8.71	3.80
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (2)				
หนี้สงสัยจะสูญ	6.69	3.86	0.42	0.25
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	156.66	84.09	9.89	5.42
ค่าใช้จ่ายอื่น	29.66	69.52	1.87	4.48
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (2)	193.00	157.47	12.18	10.14
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (2)	-54.96	-98.51	-3.47	-6.34
รายได้อื่น				
รายได้จากการเงินงบประมาณ (งบลงทุน)	49.74	10.84	3.14	0.70
รายได้จากเงินงบประมาณ (อื่นๆ)	0.00	0.00	0.00	0.00
รายได้อื่น	17.25	12.79	1.09	0.82
รวมรายได้อื่น	66.99	23.63	4.23	1.52
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (3)	12.03	-74.88	0.76	-4.82

ตารางที่ 25 งบกระแสเงินสด

กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชที่มีขนาด 500 เตียงขึ้นไป สำหรับปี 2547

หน่วย : ล้านบาท

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน	(74.88)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	84.09
รายการปรับปรุง *	13.37
เงินอุดหนุนราชการลด	2.80
ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลเพิ่ม	(36.44)
ลูกหนี้อื่นลด	1.59
สินค้าคงเหลือลด	8.87
วัสดุคงเหลือลด	2.14
รายได้ค้างรับและสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นเพิ่ม	(1.30)
เจ้าหนี้ระยะสั้นเพิ่ม	7.12
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่ม	1.36
เงินรับฝาก เงินประกัน เงินมัดจำและหนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่ม	2.88
รวมกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	11.60
กระแสเงินสดจากการลงทุน	
ซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่ม	(55.12)
รวมกระแสเงินสดจากการลงทุน	(55.12)
กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	
หนี้สินระยะยาวเพิ่ม	0.34
ทุนลด	(9.04)
รวมกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	(8.70)
กระแสเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(52.22)
บวก เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังตั้งงวด	278.22
เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังปลายงวด	226.00

หมายเหตุ * รายการปรับปรุง คือรายการปรับเพื่อให้กระแสเงินสดลงตัว และควรมีมูลค่าไม่สูงมากนัก

** รายการซื้อสินทรัพย์ถาวร คำนวณจาก

	ค่าเสื่อมราคาประจำปี	=	84.09	(สมมติค่าใช้จ่ายตัดจ่ายไม่มีนัยสำคัญ)
บวก	ค่าเสื่อมสะสมต้นงวด	=	435.76	
หัก	ค่าเสื่อมสะสมปลายงวด	=	<u>452.36</u>	
	ขายสินทรัพย์ระหว่างงวด	=	67.49	
บวก	สินทรัพย์ถาวรปลายงวด	=	1,504.76	
หัก	สินทรัพย์ถาวรต้นงวด	=	<u>1,517.13</u>	
	ซื้อสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	=	<u><u>55.12</u></u>	

4.3.2 โครงสร้างทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่

สินทรัพย์

จากตารางที่ 13 ในปี 2547 กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่มีสินทรัพย์รวมเท่ากับ 1,481.82 ล้านบาท ลดลง 58.86 ล้านบาท จาก 1,540.68 ล้านบาท ในปี 2546 ในด้านโครงสร้างของสินทรัพย์ ในปี 2547 กลุ่มฯ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมเท่ากับ 28.98% และมีสัดส่วนของสินทรัพย์ถาวร 71.02% จากภาพรวมจะเห็นว่ากลุ่มฯ ไม่มีการขยายการลงทุนในสินทรัพย์แล้ว ผลการดำเนินงานจะขึ้นกับการบริหารสินทรัพย์ว่าจะก่อให้เกิดรายได้มากน้อยเพียงใด

หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ

จากตารางที่ 13 ในปี 2547 โครงสร้างการจัดหาเงินทุนของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่ได้เงินทุนจากสินทรัพย์สุทธิ โดยเฉพาะจากทุน (งบประมาณ) สัดส่วนของสินทรัพย์สุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 95.61% ในปี 2547 แสดงถึงกลุ่มฯ มีหนี้สินในสัดส่วน 4.39% เท่านั้น แต่มีข้อสังเกตว่าในปี 2547 รายการรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม มียอดติดลบ 3.34% เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแสดงถึงกลุ่มฯ มีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิสะสม เป็นปีแรก เนื่องจากในปี 2546 ยังคงมียอดสะสมของรายการนี้เป็นบวก ในสัดส่วน 0.78% เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม

4.3.3 ผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่

จากตารางที่ 14 ในปี 2547 กลุ่มฯ มีรายได้จากการดำเนินงาน 1,552.78 ล้านบาท ลดลง 31.31 ล้านบาท จาก 1,584.09 ล้านบาท ในปี 2546 ทั้งนี้กลุ่มมีรายได้จากงบประมาณ เป็นสัดส่วน 63% และ จากค่ารักษาพยาบาล 37% เมื่อเทียบกับรายได้ทั้งหมดในการดำเนินงานในภาพรวมและ จะเห็นได้ว่ารายได้ของกลุ่มฯ ไม่มีการขยายตัวสอดคล้องกับการไม่มีการเติบโตของสินทรัพย์

ในด้านการควบคุมค่าใช้จ่าย กลุ่มฯ มีระดับของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานค่อนข้างสูงมา ตั้งแต่ปี 2546 และสูงขึ้นอีกในปี 2547 จนสุทธิแล้ว กลุ่มฯ มีค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงกว่าค่าใช้จ่าย โดยเพิ่มขึ้นจาก 103.47% ในปี 2546 เป็น 106.34% ในปี 2547 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงขึ้นมาก คือ ค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากรเพิ่มขึ้นถึง 89.28 ล้านบาท ทั้งที่ จำนวนบุคลากรลดลงถึง 205 คน ซึ่งเป็น สาเหตุสำคัญให้เกิดการขาดทุนจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในปี 2547

สรุปโดยภาพรวมแล้ว ในปี 2547 เป็นปีแรกที่กลุ่มฯ มีผลการดำเนินงานขาดทุน โดยมี สัดส่วน -4.82% เมื่อเทียบกับรายได้รวม หรือคิดเป็นยอดเงินขาดทุน 74.88 ล้านบาท

4.3.4 การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของเงินทุนของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่

จากตารางที่ 15 ในปี 2547 กลุ่มฯ ต้องใช้เงินทุนในการดำเนินงานรวมเท่ากับ 37.74 ล้านบาท และจัดหาเงินทุนระยะสั้นเพื่อใช้ดำเนินงาน (ยังไม่รวมรายได้สุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสด) เท่ากับ 40.13 ล้านบาท คงเหลือ 2.39 ล้านบาท เมื่อรวมกับรายได้สุทธิจากการ ดำเนินงานที่เป็นเงินสด เท่ากับ 9.21 ล้านบาท รวมเป็นเงินทุนจากการดำเนินงานที่คงเหลือทั้งสิ้น 11.60 ล้านบาท

กลุ่มฯ ต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวรรวม 55.12 ล้านบาท และมีการลดลงของทุน (งบประมาณ) เท่ากับ 9.04 ล้านบาท รวมเป็นเงินทุนที่ต้องใช้ทั้งสิ้น 64.16 ล้านบาท แม้ว่าจะจัดหา จากการเพิ่มขึ้นของหนี้สินระยะยาว 0.34 ล้านบาท และเงินทุนคงเหลือจากการดำเนินงานอีก 11.60 ล้านบาท ก็ยังไม่เพียงพอขาดอยู่อีก 52.22 ล้านบาท ต้องไปลดเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินคงคลังลง ลักษณะดังกล่าวจะมีผลทำให้สภาพคล่องของกลุ่มฯ มีระดับลดลงต่อไป

4.3.5 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช

ขนาดใหญ่

อัตราส่วนทางการเงิน ที่สำคัญของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่ แสดงได้ในตารางที่ 16 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 26 อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)

อัตราส่วนทางการเงิน	2546	2547
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง		
1.1 CRR (เท่า)	9.99	7.49
1.2 DAR (วัน)	53.06	76.36
1.3 DCH (วัน)	68.50	52.64
1.4 APP (วัน)	11.32	13.35
2. อัตราส่วนประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์		
2.1 TAT (เท่า)	1.03	1.05
2.2 FAT (เท่า)	1.46	1.48
2.3 CAT (เท่า)	3.45	3.62
2.4 FAB (บาท/เตียง)	165,550	161,110
2.5 EPB (จำนวนบุคลากร / เตียง)	0.68	0.64
2.6 PPE (จำนวนคนไข้ / บุคลากร)	111.59	124.67
3. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร		
3.1 PRD (บาท / วัน)	1,583,918	1,577,836
3.2 PED (บาท / วัน)	2,084,164	2,328,767
3.3 OED (บาท / วัน)	1,877,644	1,763,918
3.4 PRE (บาท / บุคลากร)	130,917	136,763
3.5 PEE (บาท / บุคลากร)	172,264	201,852
3.6 OEE (บาท / บุคลากร)	155,195	152,892
3.7 OPM (%)	-3.47	-6.34
3.8 NPM (%)	0.76	-4.82
3.9 ROA (%)	0.78	-5.05
3.10 RON (%)	0.81	-5.29
3.11 VI (%)	0.34	0.61

ตารางที่ 26 (ต่อ) อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (มากกว่า 500 เตียง)

อัตราส่วนทางการเงิน	2546	2547
4. อัตราส่วนภาระหนี้สิน		
4.1 DTA (%)	3.46	4.39
4.2 DTN (%)	3.59	4.59
4.3 LTD (%)	0.50	0.54
4.4 CTD (%)	316.29	14.16
ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง		
จำนวนเตียง	6,532	6,532
จำนวนบุคลากร	4,416	4,211
จำนวนคนไข้ OPD	418,532	453,999
จำนวนคนไข้ IPD	74,256	70,967

สภาพคล่อง

พิจารณาจากอัตราส่วน CRR, DAR และ DCH แสดงให้เห็นว่าสภาพคล่องของกลุ่มฯ ในปี 2547 มีระดับลดลง ซึ่งสืบเนื่องจากการลดลงของเงินสดในมือ เป็นจำนวนมากเพื่อไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ดังที่อธิบายถึงตามหัวข้อ 4.3.4 ไปแล้ว อย่างไรก็ตามอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CRR) ในปี 2547 มีระดับเท่ากับ 7.49 เท่า แสดงถึงสินทรัพย์หมุนเวียนยังคงมีระดับที่สูงกว่าหนี้สินหมุนเวียนมาก สภาพคล่องที่ลดลงจึงยังคงไม่มีปัญหาต่อความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นแต่อย่างใด

ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์

พิจารณาจากอัตราส่วน TAT, FAT และ CAT แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์เพื่อให้เกิดรายได้ในปี 2546 และ 2547 อยู่ในระดับที่ใกล้เคียง การลดลงของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องอยู่ในอัตราเดียวกันกับการลดลงของรายได้จากการดำเนินงาน

อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร

ในปี 2547 อัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำกำไรได้แก่ OPM, NPM, ROA, RON มีค่าติดลบทั้งสิ้น ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่ารายได้ สะท้อนถึงการขาดประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย ส่งผลกระทบทางลบต่อความสามารถในการทำกำไร อย่างไรก็ตาม

สืบเนื่องจากการมีภาระหนี้สินที่ต่ำ และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนยังคงมีค่าสูง ส่งผลให้ VI ยังคงอยู่ในระดับ 0.61% ซึ่งต่ำกว่า 1% แสดงถึง กลุ่มฯ ยังมีความมั่นคงทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ดี

ภาระหนี้สิน

สืบเนื่องจากการมีสัดส่วนของหนี้สินรวมเพียง 4.39% ในปี 2547 ซึ่งถือว่า มีภาระหนี้สินต่ำ ส่งผลให้อัตราส่วนทางการเงิน DTA, DTN และ LTD มีค่าอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีข้อสังเกตว่า CTD ซึ่งวัดจากกำไรที่เป็นเงินสดหารด้วย หนี้สินรวมพบว่า มีค่าลดลงมาจาก 316.29% เป็น 14.16% ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มฯ มีผลขาดทุนมาก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินคงคลังที่เหลืออยู่ในบัญชี ในปี 2547 เท่ากับ 226 ล้านบาท สามารถจ่ายชำระหนี้สินรวม 65.04 ล้านบาท ได้ สะท้อนถึงการมีฐานะการเงินที่ดี มีความสามารถชำระหนี้ ให้เจ้าหนี้ได้อย่างไม่มีปัญหา

ภาพรวม

กลุ่มฯ มีฐานะการเงินที่ดีมั่นคง ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดรายได้ อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นปกติ แก่กลุ่มฯ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่สูง เกินกว่ารายได้ ทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิในปี 2547 และเริ่มต้องลดเงินสดลงเพื่อนำไปใช้เป็นเงินลงทุนในสินทรัพย์ถาวรทำให้ สภาพคล่องลดลง อย่างไรก็ตามภาระหนี้สินของกลุ่มฯ ยังมีสัดส่วนไม่สูง ทำให้ผลกระทบจากการลดลงของสภาพคล่องยังไม่รุนแรงจนส่งผลต่อฐานะการเงินโดยรวมของกลุ่มฯ

4.3.6 ข้อมูลทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดเล็ก

ข้อมูลทางการเงินของกลุ่มฯ ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงาน และงบกระแสเงินสด แสดงได้ดังตารางที่ 17, 18 และ 19 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 27 งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (น้อยกว่า 500 เตียง)
 ส่วนราชการ โรงพยาบาลน้อยกว่า 500 เตียง
 งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

สินทรัพย์	2546	2547	2546	2547
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง	132.12	132.27	12.02	11.92
เงินทดรองราชการ	3.22	2.21	0.29	0.20
ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล (สุทธิ)	49.68	66.02	4.52	5.95
ลูกหนี้อื่น	2.51	1.589	0.23	0.14
สินค้าคงเหลือ	24.98	39.17	2.27	3.53
วัสดุคงเหลือ	11.56	5.77	1.05	0.52
รายได้ค้างรับ	0.69	1.09	0.06	0.10
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	3.83	0.42	0.35	0.04
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	228.59	248.53	20.80	22.41
สินทรัพย์ถาวร				
ที่ดิน	6.63	0.00	0.60	0.00
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	939.24	1,039.41	85.47	93.71
ครุภัณฑ์	181.49	211.66	16.52	19.08
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	1.00	1.18	0.09	0.11
บัญชีงานระหว่างทำ	2.33	0.00	0.21	0.00
สินทรัพย์ถาวรรวม	1,130.70	1,252.24	102.89	112.89
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	260.37	391.54	23.69	35.30
สินทรัพย์ถาวรสุทธิ	870.33	860.71	79.20	77.59
สินทรัพย์รวม	1,098.91	1,109.23	100.00	100.00

ตารางที่ 27 (ต่อ) งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด

(น้อยกว่า 500 เตียง)

ส่วนราชการ โรงพยาบาลน้อยกว่า 500 เตียง

งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2546

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

สินทรัพย์	2546	2547	2546	2547
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ				
หนี้สิน				
หนี้สินหมุนเวียน				
เจ้าหนี้ระยะสั้น	13.19	21.93	1.20	1.98
ค่าใช้จ่ายและใบสำคัญค้ำจ่าย	9.89	4.18	0.90	0.38
เงินรับฝากและเงินประกัน	2.76	2.45	0.25	0.22
เงินมัดจำค่ารักษาพยาบาล	0.03	0.00	0.00	0.00
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	0.00	0.25	0.00	0.02
รวมหนี้สินหมุนเวียน	25.88	28.81	2.36	2.60
หนี้สินระยะยาว				
เงินทอนรายการรับจากคลัง	3.42	3.61	0.31	0.33
รายได้จากการรับบริจาคหรือการรับรู้	0.86	2.51	0.08	0.23
รวมหนี้สินระยะยาว	4.28	6.12	0.39	0.55
รวมหนี้สิน	30.15	34.93	2.74	3.15
สินทรัพย์สุทธิ				
ทุน	1,098.37	1,116.85	99.95	100.69
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	-29.61	-42.55	-2.69	-3.84
รวมสินทรัพย์สุทธิ	1,068.76	1,074.31	97.26	96.85
รวมหนี้สินและทุน	1,098.91	1,109.23	100.00	100.00

ตารางที่ 28 งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (น้อยกว่า 500 เตียง)

หน่วย : ล้านบาทและเปอร์เซ็นต์

รายได้จากการดำเนินงาน	2546	2547	2546	2547
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบบุคลากร)	318.53	288.89	41.61	35.16
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบดำเนินงาน)	200.68	208.69	26.22	25.40
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบรายจ่ายอื่น)	2.90	45.79	0.38	5.57
รายได้จากการรักษาพยาบาล	242.60	277.22	31.69	33.74
รายได้จากการช่วยเหลือและบริจาค	0.75	1.08	0.10	0.13
รายได้จากการดำเนินงาน	765.46	821.67	100.00	100.00
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (1)				
ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	331.47	375.50	43.30	45.70
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน + คชจ.สงเคราะห์	372.47	381.32	48.66	46.41
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (1)	703.93	756.81	91.96	92.11
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (1)	61.53	64.86	8.04	7.89
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน (2)				
หนี้สงสัยจะสูญ	11.20	13.31	1.46	1.62
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	90.12	58.88	11.77	7.17
ค่าใช้จ่ายอื่น	3.83	4.05	0.50	0.49
รวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (2)	105.15	76.24	13.74	9.28
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (2)	-43.62	-11.38	-5.70	-1.39
รายได้อื่น				
รายได้จากเงินงบประมาณ (งบลงทุน)	25.85	5.79	3.38	0.70
รายได้จากเงินงบประมาณ (อื่นๆ)	0.00	0.41	0.00	0.05
รายได้อื่น	2.09	0.81	0.27	0.10
รวมรายได้อื่น	27.94	7.01	3.65	0.85
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน (3)	-15.68	-4.37	-2.05	-0.53

ตารางที่ 29 งบกระแสเงินสด กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชที่มีขนาดน้อยกว่า 500 เตียง สำหรับปี 2547

หน่วย : ล้านบาท

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	
รายได้สุทธิจากการดำเนินงาน	(4.37)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	58.88
รายการปรับปรุง *	(8.59)
เงินอุดหนุนราชการลด	1.01
ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลเพิ่ม	(16.33)
ลูกหนี้อื่นลด	0.93
สินค้าคงเหลือเพิ่ม	(14.19)
วัสดุคงเหลือลด	5.79
รายได้ค้างรับเพิ่ม	(0.40)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นลด	3.41
เจ้าหนี้ระยะสั้นเพิ่ม	8.73
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายลด	(5.72)
เงินรับฝาก เงินประกันและเงินมัดจำลด	(0.33)
หนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่ม	0.24
รวมกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	29.06
กระแสเงินสดจากการลงทุน	
ซื้อสินทรัพย์ถาวร	(49.25)
รวมกระแสเงินสดจากการลงทุน	(49.25)
กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	
หนี้สินระยะยาวเพิ่ม	1.85
ทุนเพิ่ม	18.49
รวมกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินทุน	20.34
กระแสเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง)	0.15
บวก เงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลังตั้งงวด	132.12
เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลังปลายงวด	132.27

หมายเหตุ * รายการปรับปรุง คือ รายการปรับเพื่อให้กระแสเงินสดลงตัวและควรมีมูลค่าไม่สูงมากนัก

**** รายการ**

	ค่าเสื่อมราคาประจำปี	=	58.88	(สมมติค่าใช้จ่ายตัดจ่าย ไม่มีนัยสำคัญ)
บวก	ค่าเสื่อมสะสมต้นงวด	=	260.37	
หัก	ค่าเสื่อมสะสมปลายงวด	=	391.54	
	ซื้อสินทรัพย์ระหว่างงวด	=	(72.29)	
บวก	สินทรัพย์ถาวรต้นงวด	=	(1,130.70)	
หัก	สินทรัพย์ถาวรปลายงวด	=	1,252.24	
	ซื้อสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	=	49.25	

4.3.7 โครงสร้างทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดเล็ก

สินทรัพย์

จากตารางที่ 17 ในปี 2547 กลุ่มฯ มีสินทรัพย์รวมเท่ากับ 1,109.23 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 10.32 ล้านบาท จาก 1,098.91 ล้านบาทในปี 2546 หรือคิดเป็นอัตราเติบโตเพียง 0.94% แสดงถึงการไม่ขยายตัวของสินทรัพย์ของกลุ่มฯ ในด้านสัดส่วนของสินทรัพย์นั้น กลุ่มฯ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน ต่อสินทรัพย์รวมประมาณ 22% และมีสัดส่วนของสินทรัพย์ถาวรประมาณ 78% ระดับของสัดส่วนนี้ยังคงคล้ายคลึงกันในปี 2546

หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ

ในปี 2547 กลุ่มฯ มีหนี้สินรวมเพิ่มขึ้น 4.78 ล้านบาท จาก 30.15 ล้านบาท ในปี 2546 เป็น 34.93 ล้านบาท ในปี 2547 ทำให้สัดส่วนของหนี้สินเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม เพิ่มขึ้นจาก 2.74% เป็น 3.15 % อย่างไรก็ตามหนี้สินดังกล่าวยังคงอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากการจัดหาเงินทุนส่วนใหญ่ยังคงอาศัยจากทุน (งบประมาณ) มีข้อสังเกตว่า กลุ่มฯ มีผลขาดทุนสะสม สูงขึ้นในปี 2547 ทำให้สินทรัพย์สุทธิมีสัดส่วนลดลงเล็กน้อยจาก 97.26% เป็น 96.85%

4.3.8 ผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดเล็ก

จากตารางที่ 18 ในปี 2547 กลุ่มฯ มีรายได้จากการดำเนินงาน 821.67 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 56.21 ล้านบาท จาก 765.46 ล้านบาท ในปี 2546 หรือคิดเป็นอัตราการเติบโต 7.34% ถ้าพิจารณา

เฉพาะรายได้การรักษาพยาบาล กลุ่มฯ มีรายได้ในส่วนนี้เพิ่มขึ้น 34.62% หรือคิดเป็นอัตราการเติบโต 14.27% เมื่อวิเคราะห์ประกอบกับการไม่ขยายตัวของสินทรัพย์รวม จึงเห็นว่ากลุ่มฯ มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดรายได้ดีขึ้น

ในด้านการควบคุมค่าใช้จ่าย กลุ่มฯ มีการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้ดีขึ้น ในปี 2547 แต่ค่าใช้จ่ายดำเนินงานยังคงมีระดับสูงกว่ารายได้ ทำให้ยังคงปรากฏผลขาดทุนจากการดำเนินงาน โดยรวมแล้วกลุ่มฯ มีรายได้สุทธิจากการดำเนินงานคิดลบ 0.53% เมื่อเทียบกับรายได้ทั้งหมด ซึ่งลดลงจากการคิดลบ 2.05% ในปี 2546

4.3.9 การเคลื่อนไหวของเงินทุนของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดเล็ก

จากตารางที่ 19 ในปี 2547 กลุ่มฯ มีแหล่งที่มาของเงินทุนจากการดำเนินงาน (ไม่รวมรายได้สุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสด) เท่ากับ 20.11 ล้านบาท และมีแหล่งใช้ไปของเงินทุนในการดำเนินงาน เท่ากับ 45.56 ล้านบาท ขาดเงินทุนอยู่เท่ากับ 25.45 ล้านบาท แต่กลุ่มฯ มีรายได้สุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสดอยู่ 54.51 ล้านบาท เมื่อหักเศษส่วนที่ขาดไป 25.45 ล้านบาท ทำให้คงเหลือเงินทุนเท่ากับ 29.06 ล้านบาท

กลุ่มฯ ต้องลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์ถาวรเท่ากับ 49.25 ล้านบาท และจัดหาเงินทุนมาจากการเพิ่มหนี้ระยะยาว 1.85 ล้านบาท เพิ่มทุน (งบประมาณ) 18.49 ล้านบาท และเงินทุนจากการดำเนินงานคงเหลือ 29.06 ล้านบาท ทำให้เงินสดคงเหลือเพิ่มขึ้น 0.15 ล้านบาท

การเคลื่อนไหวของเงินทุนดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า กลุ่มฯ ไม่ได้ใช้เงินทุนผิดประเภท

4.3.10 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดเล็ก

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มฯ ในปี 2546 และ ปี 2547 ผ่านประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับ สภาพคล่อง ประสิทธิภาพการบริหารทรัพย์สิน ความสามารถในการทำกำไร และภาระหนี้สิน แสดงได้ดังตารางที่ 20 ต่อไปนี้

ตารางที่ 30 อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (น้อยกว่า 500 เตียง)

อัตราส่วนทางการเงิน	2546	2547
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง		
1.1 CRR (เท่า)	8.83	8.63
1.2 DAR (วัน)	74.75	86.92
1.3 DCH (วัน)	67.07	62.36
1.4 APP (วัน)	13.14	13.58
2. อัตราส่วนประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์		
2.1 TAT (เท่า)	0.70	0.74
2.2 FAT (เท่า)	0.88	0.95
2.3 CAT (เท่า)	3.35	3.31
2.4 FAB (บาท/เตียง)	400,700	396,270
2.5 EPB (จำนวนบุคลากร / เตียง)	1.01	0.96
2.6 PPE (จำนวนคนไข้ / บุคลากร)	210.71	230.06
3. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร		
3.1 PRD (บาท / วัน)	664,685	759,507
3.2 PED (บาท / วัน)	908,137	1,028,765
3.3 OED (บาท / วัน)	1,020,466	1,044,712
3.4 PRE (บาท / บุคลากร)	110,979	133,407
3.5 PEE (บาท / บุคลากร)	151,633	180,703
3.6 OEE (บาท / บุคลากร)	170,389	183,503
3.7 OPM (%)	-5.70	-1.39
3.8 NPM (%)	-2.05	-0.53
3.9 ROA (%)	-1.43	-0.39
3.10 RON (%)	-1.47	-0.41
3.11 VI (%)	0.32	0.37

ตารางที่ 30 (ต่อ) อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตามขนาด (น้อยกว่า 500 เตียง)

อัตราส่วนทางการเงิน	2546	2547
4. อัตราส่วนภาระหนี้สิน		
4.1 DTA (%)	2.74	3.15
4.2 DTN (%)	2.82	3.25
4.3 LTD (%)	0.40	0.57
4.4 CTD (%)	246.87	156.06
ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง		
จำนวนเตียง	2,172	2,172
จำนวนบุคลากร	2,186	2,078
จำนวนคนไข้ OPD	434,721	449,614
จำนวนคนไข้ IPD	25,886	28,459

สภาพคล่อง

พิจารณาผ่านอัตราส่วน CRR, DAR, DCH และ APP สรุปได้ว่า สภาพคล่องในปี 2546 และปี 2547 อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CRR) ในปี 2547 เท่ากับ 8.63 เท่า สะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ยังอยู่ในเกณฑ์ดี

ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์

พิจารณาผ่านอัตราส่วน TAT และ FAT ที่เพิ่มขึ้นในปี 2547 อธิบายได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์รวมและสินทรัพย์ถาวรให้เก็ดยาได้ มีแนวโน้มดีขึ้น ส่วน CAT มีระดับลดลงเล็กน้อย เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีอัตราเร็วว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการดำเนินงานในภาพรวมแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์อยู่ในเกณฑ์ดีและเป็นปกติ

ความสามารถในการทำกำไร

พิจารณาผ่านอัตราส่วน OPM, NPM, ROA และ RON จะเห็นได้ว่ายังคงติดลบทั้งในปี 2546 และ ปี 2547 ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มฯ ยังคงมีปัญหา การมีค่าใช้จ่ายการดำเนินงานสูงกว่ารายรับ อย่างไรก็ดีสภาพปัญหาดังกล่าวในปี 2547 ไม่รุนแรงเท่าในปี 2546 ในภาพรวมแล้วกล่าวได้ว่ากลุ่มฯ ยังคงต้องตรวจสอบมาตรการการควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำกำไรให้ดีขึ้น

ภาระหนี้สิน

พิจารณาจาก อัตราส่วน DTA, DTN, LTD ซึ่งให้เห็นว่าภาระหนี้สินของกลุ่มฯ มีระดับต่ำ เนื่องจากโครงสร้างการจัดหาเงินทุนใช้จากการกู้ยืมน้อยมากเพราะได้รับสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ นอกจากนี้ อัตราส่วน CTD มีค่าเกินกว่า 100% แสดงว่าเงินสดเงินฝากธนาคารและเงินคงคลังมียอดรวมกันมากกว่าหนี้สิน จึงไม่มีปัญหาต่อเจ้าหนี้ในการชำระหนี้สิน

ภาพรวม

กลุ่มฯ มีฐานะการเงินที่ดี มั่นคง สภาพคล่องและประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดรายได้อยู่ในเกณฑ์ดีเป็นปกติ กลุ่มฯ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงเกินกว่ารายได้ทำให้เกิดผลขาดทุนทางบัญชี แต่ยังคงมี รายได้สุทธิจากการดำเนินงานที่เป็นเงินสดเป็นบวก ภาระหนี้สินอยู่ในระดับต่ำ ไม่มีปัญหาการชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้การค้า

4.3.11 การเปรียบเทียบสถานะการเงินของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชตาม

ขนาด

ในภาพรวม กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก ยังคงมีฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่คล้ายกัน กล่าวคือ

- การมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงกว่ารายได้
- ภาระหนี้สินต่ำ
- ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ ในการสร้างรายได้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างกันแล้ว

- กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่มีการใช้เงินทุนผิดประเภท และทำให้สภาพคล่อง

ลดลง

- กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชขนาดใหญ่ควบคุมค่าใช้จ่ายได้ไม่ดีเท่า กลุ่มฯ ขนาดใหญ่

4.4 การวิเคราะห์สถานะการเงินของโรงพยาบาลจิตเวชแบบรายตัว

ในการวิเคราะห์สถานะการเงินของโรงพยาบาลจิตเวชแบบรายตัว จะเน้นที่การวัดความสามารถในการทำกำไรเป็นหลัก เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในภาพรวมและในรายโรงพยาบาลพบว่าโรงพยาบาลจิตเวชไม่ได้มีปัญหาด้านสภาพคล่อง ภาระหนี้สิน และประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ แต่ส่วนใหญ่เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับสูงกว่ารายได้ ดังนั้นในที่นี้จึงตรวจสอบว่าโรงพยาบาลแบบรายตัวแห่งใดที่ยังสามารถยกระดับกำไรเอาไว้ได้ โดยตรวจสอบจากอัตราส่วนทางการเงิน ที่แสดงความสามารถในการทำกำไรดังแสดงในตารางที่ 21 ต่อไปนี้

ตารางที่ 31 อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ปี 2547 ของโรงพยาบาลจิตเวชแบบรายตัว

โรงพยาบาล	OPM	NPM	ROA	RON	VI
1. สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา	-7.15	-6.34	-6.87	-7.09	0.20
2. รพ.ศรีธัญญา	-2.17	0.48	0.56	0.61	2.71
3. รพ.พระศรีมหาโพธิ์	-2.20	-1.22	-1.56	-1.65	0.60
4. รพ.สวนสราญรมย์	-10.49	-9.65	-8.99	-9.11	0.12
5. รพ.สวนปรุง	-11.07	-10.08	-9.44	-9.53	0.01
6. รพ.ยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	-19.38	-19.27	-5.72	-5.82	0.19
7. สถาบันราชานุกูล	-11.87	-11.34	-8.72	-9.34	2.06
8. สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์	3.08	3.12	4.79	5.00	0.44
9. รพ.จิตเวชนครราชสีมาราชนครินทร์	-4.29	-1.18	-1.24	-1.27	0.14
10. รพ.จิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์	0.18	0.96	1.14	1.19	0.28
11. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นฯ	7.81	7.90	15.20	16.19	0.24
12. รพ.จิตเวชนครพนมราชนครินทร์	6.73	6.84	6.39	7.29	2.76
13. สถาบันพัฒนาการเด็กฯ	-11.32	-10.12	-4.71	-4.73	0.00
14. รพ.จิตเวชนครสวรรค์	0.89	0.98	0.73	0.74	0.01
15. รพ.จิตเวชเลยราชนครินทร์	9.58	10.07	3.11	3.21	1.40
16. รพ.จิตเวชสระแก้วราชนครินทร์	13.11	15.12	3.71	3.83	0.94
17. รพ.จิตเวชสงขลาราชนครินทร์	-4.05	-3.89	-3.11	-3.25	0.94

ตารางที่ 31 (ต่อ) อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ปี 2547 ของโรงพยาบาลจิตเวช
แบบรายตัว

โรงพยาบาล	OPM	NPM	ROA	RON	VI
กลุ่มรวม	-4.63	-3.34	-3.06	-3.18	0.51
กลุ่ม รพ.ส่วนกลาง	-4.69	-3.08	-3.03	-3.20	0.90
กลุ่ม รพ.ส่วนภูมิภาค	-4.58	-3.57	-3.08	-3.17	0.27
กลุ่ม รพ.ขนาดเล็ก (< 500 เตียง)	-1.39	-0.53	-0.39	-0.41	0.37
กลุ่ม รพ.ขนาดใหญ่ (>= 500 เตียง)	-6.34	-4.82	-5.05	-5.29	0.61

จากข้อมูลในตารางที่ 21 ข้างต้น สรุปได้ว่า โรงพยาบาลแบบรายตัวที่มีกำไรจากการดำเนินงานและกำไรสุทธิเป็นบวกโดยตลอด (ดูจาก OPM, NPM, ROA, RON เป็นบวกโดยตลอด) ได้แก่

1. โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้ว
2. โรงพยาบาลจิตเวชเลย
3. โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์
4. โรงพยาบาลจิตเวชนครพนม
5. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น
6. โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น
7. สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์

ทั้งนี้โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วมีผลการดำเนินงานในลักษณะของความสามารถในการทำกำไรดีที่สุด เมื่อเทียบกับทุกโรงพยาบาลจิตเวชแบบรายตัว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะตรวจสอบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลจิตเวชในสังกัดกรมสุขภาพจิต ในปีงบประมาณ 2547 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชมีทั้งสิ้น 17 แห่ง มียอดสินทรัพย์รวม 2,591.05 ล้านบาท หักหนี้สินรวม 99.97 ล้านบาท สินทรัพย์สุทธิรวม 2,491.08 ล้านบาท รายได้จากการดำเนินงานรวม 2,374.46 ล้านบาท รายได้สุทธิ (ทางบัญชี) - 79.25 ล้านบาท และรายได้สุทธิ (เงินสด) เท่ากับ 63.72 ล้านบาท จำนวนเตียงรวม 8,704 เตียง จำนวนบุคลากรรวม 6,289 คน จำนวนผู้ป่วย OPD 903,613 คน และจำนวนผู้ป่วย IPD 99,426 คน

เมื่อเทียบกับปี 2546 สิ่งที่สังเกตเห็นได้คือ กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชไม่ค่อยมีการขยายตัวของการลงทุนในสินทรัพย์ในภาพรวมแล้ว (สินทรัพย์รวมลดลงจาก 2,639.59 ล้านบาท ในปี 2546 เป็น 2,591.05 ล้านบาท) หรือลดลงประมาณ 48.54 ล้านบาท จากการวิเคราะห์พบว่าลดลงทั้งสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ถาวร ในขณะที่สินทรัพย์รวมลดลง กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชสามารถรักษารายได้จากการดำเนินงานของปี 2547 ให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีก่อนได้ แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ในการสร้างรายได้จากสินทรัพย์ที่มีอยู่ยังอยู่ในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตามกลุ่มฯ ยังคงมีปัญหาค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เพราะพบว่ารายได้สุทธิทางบัญชี ติดลบ ในปี 2547 มากกว่า ในปี 2546 (-79.25 ล้านบาท เทียบกับ -3.65 ล้านบาท) แต่รายได้สุทธิที่เป็นเงินสดของกลุ่มฯ ยังคงมีค่าเป็นบวก

2. กลุ่มโรงพยาบาลจิตเวชทั้ง 17 แห่ง มีฐานะการเงินมั่นคงอยู่ในเกณฑ์ปกติ เช่นเดียวกับปี 2546 สภาพคล่องและประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ยังคงอยู่ในเกณฑ์ปกติ ภาระหนี้สินยังคงอยู่ในระดับต่ำ แต่มีปัญหาค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีระดับสูง ทำให้ความสามารถในการทำกำไรไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เกิดรายได้สุทธิทางบัญชีติดลบ และสถานะการทำกำไรที่ต่ำนี้รุนแรงกว่าในปี 2546 การควบคุมค่าใช้จ่ายเป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วนในระยะต่อไปของกลุ่มโรงพยาบาลจิตเวช

2. ควรนำโครงสร้างอัตราส่วนทางการเงินที่นำเสนอในการศึกษาในโครงการนี้ไประดมสมอง เพื่อหาเกณฑ์วัดประสิทธิภาพการบริหารโรงพยาบาลในสังกัดทั้งในด้านภาพรวมและการเปรียบเทียบเป็นรายโรงพยาบาล

3. ควรสร้างระบบฐานข้อมูลทางบัญชีให้สามารถแยกรายได้และรายจ่าย การรักษาพยาบาลของผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก เพื่อให้การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลสามารถเจาะลงไปที่ยุทธศาสตร์ได้

บรรณานุกรม

- กฤษฎา เสกตระกูล. การวิเคราะห์งบการเงิน. เอกสารประกอบการสอนวิชาการเงินธุรกิจ.
คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- กรมบัญชีกลาง. มาตรฐานการเงินสำหรับหน่วยงานภาครัฐ. มปท. : สำนักมาตรฐานด้านการบัญชี
ภาครัฐ กรมบัญชีกลาง, 2546.
- _____. หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2. มปท : สำนักมาตรฐาน
ด้านการบัญชี ภาครัฐ กรมบัญชีกลาง, 2546.
- กรมสุขภาพจิต. เอกสารประกอบการอบรมคู่มือระบบบัญชีส่วนราชการของกรมสุขภาพจิต
(เกณฑ์พึงรับพึงจ่าย). นนทบุรี : กองคลัง กรมสุขภาพจิต, 2545.
- _____. รายงานประจำปีงบประมาณ 2547. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต, 2547.
- _____. เอกสารรายงานการเงิน งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน (งวดสิ้นสุด
30 กันยายน 2547). นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต, 2547.
- งบการเงินตามเกณฑ์ค้างของโรงพยาบาลสังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2547.
- Cleverley, W.O. Financial Flexibility : A Measure of Financial Position for Hospital Managers.
Hospital and Health Service Administration 29. 1984; 1 : 23-29.
- Gardiner, L.R., Oswald, S.L., and Jahera, J.S. Jr. Prediction of Hospital Failure : A Post-PPS
Analysis. Journal of Healthcare Management. Winter 1996; 41 : 441-60.
- Glandon, G.L., Counte, M., Holloman, K., and Kowalczyk, J. An Analytical Review of Hospital
Financial Performance Measures. Journal of Healthcare Management. Nov 1987; 32 :
439-55.
- McCue, M.J. and Lynch, J.R. Financial Assessment of Small Multihospital Systems. Journal of
Healthcare Management. May 1987 ; 37 : 171-89.
- Sherman, H.D. Interpreting Hospital performance with Financial Statement Analysis. The
Accounting Review. 1986 ; vol. LXI ; No 3 : 526-50.
- Zelman, W.N., McCue, M.J., and Millikan, A.R. Financial Management of Health Care
Organizations. Blackwell Publisher Ltd, 1998.

ภาคผนวก

ที่ มท.0574.22.4/393

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น 40002

1 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัยที่ตรวจสอบแล้วพร้อมข้อแก้ไขปรับปรุง

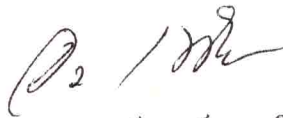
ตามหนังสือที่สธ.0813.01/7221 เรื่องขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย ลงวันที่ 22 กันยายน 2548 ความแจ้งแล้วนั้น จากการพิจารณาบทความมีข้อคิดเห็นดังนี้

- ในภาพรวมของบทความมีความครอบคลุมดังปรากฏในชื่อเรื่องและวัตถุประสงค์การวิจัยแล้ว
- ชื่อเรื่องและบทคัดย่อนั้นภาษาอังกฤษไม่สอดคล้องกับภาษาไทยน่าจะปรับปรุงใหม่ (รายละเอียดได้แก้ไขไว้ในต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณา)
- ปรับแก้เล็กน้อยกระจายอยู่ประปรายในแต่ละบท(รายละเอียดได้แก้ไขไว้ในต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณา)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ดร.กัลปพฤกษ์ ผิวทองงาม)

(รองศาสตราจารย์ยอนงค์นุช เทียนทอง)